

Turistické noviny KRKONOŠE

2024
JARO
LÉTO
PODZIM

Krkonoše – svazek měst a obcí

Ryzí příroda, skutečné zážitky
Přírodní fenomény Krkonoš
Putování od východu k západu
Boudaření kdysi a dnes

Jedinečná příroda

Poznejte přírodní dědictví, které jinde na světě nevidíte

Přijměte pozvání do náruče krajiny, jejíž výjimečnost přesahuje hranice naší země. Krkonoše jsou horským ostrovem uprostřed nížin Evropy. Ostrovem broušeným ledovcem a bičovaným větry vanoucími od Severního moře. Ostrovem zformovaným do pestré mozaiky vzájemně se snoubících fenoménů. Projděte za jediný den hned několika vegetačními stupni. Vystoupejte z nížin přes květnaté **krkonošské louky** a **hluboké bukové lesy**. Zaposlouchejte se do zurčení bystřin, jež si divoce razí cestu údolím a z výše hor padají v hučících **vodopádech**. Jděte proti jejich proudu až do oblasti tak nehostinné, že tu ani stromy nerostou. Tady vládne **arkto-alpínská tundra**, nejvýznamnější z krkonošských fenoménů. A nad tím vším se sebevědomě tyčí **Sněžka**, majestátní a velebená královna českých hor, jediná blízka velehorám, vytvarovaná ledovci do podoby trojbokého jehlanu. Pro všechny tyto ojedinělosti jsou Krkonoše již 60 let národním parkem.

Fenomény krkonošské přírody

Ostrov tundry uprostřed Evropy

Arkto-alpínská tundra je unikátní prostředí, které vzniklo prolnutím arktického (polárního) a alpínského typu tundry. Arktickou tundru tu zanechal pevninský skandinávský ledovec, alpínská do české kotliny sestoupila z alpských vrcholů. Každá s sebou přinesla rozličné relikty, které postupně osídlily vrcholové partie hor a vytvořily z nich izolovaný ostrov, jenž nemá ve střední Evropě obdoby.

Rozlišujeme tři zóny krkonošské tundry – lišejníkovou, travnatou a květnatou. Všechny můžete projít klidně během jednoho dne, jediného výletu, na který vás zveme. Troufnete si?

Nejvyšší vrcholy Krkonoš pokrývá **zóna lišejníková**, protože právě tyto oblasti jsou dlouhodobě vystaveny prudkému mrazu

a větru. Typická jsou pro ni kamenná moře pokrytá lišejníkem. Uvidíte ji na Sněžce, ale také na Vysokém kole, Malém Šišáku, Luční a Studniční hoře.

Pár desítek metrů pod nejvyššími vrcholy už nalezneme pláne zcela jiné. Pokrývají je alpínské, převážně smlkové trávníky, kleče a rašeliniště. Je tu stále větrno, často deštivo a sníh v těchto místech vytrvává i půl roku.

Travnatou tundrou projdete k Luční či Labské boudě.

Květnatá tundra pokrývá ledovcové kary (jámy), kde dostatečná vlhkost i přítomnost minerálů v půdě umožnila vzniknout pestré mozaice ekosystémů. Na hranách těchto kar se v zimě tvoří sněhové převěje, jejich svahy brousí a čistí laviny. Druhově nejbohatší je Čedičová rokle v Malé Sněžné jámě na polské straně hor, květnatou tundru ale můžete vidět také v Labském dole, Kotelních jámách nebo na Krakonošově zahrádce.

PŘÍRODOPISNÝ SLOVNÍČEK

Co je pro strážce přírody samozřejmostí, nemusí být nám, běžným smrtelníkům, zcela jasné. Proto jsme pro vás připravili malý slovník pojmů, se kterými se v souvislosti s krkonošskou přírodou můžete setkat nejen v na těchto stranách. Znáte všechny? Pak slovníček použijte jako kvíz pro děti cestou na výlet!

[Ekosystém] Část přírody tvořená organismy a prostředím, které obývají. Organismy jsou navzájem propojeny a ovlivňují se. Jako taková různorodá rodina v jednom velkém domě.

[Tundra] Doslova bezlesá krajina. Na první pohled nehostinná oblast. Je tu zima, léto trvá krátce. Vyskytuje se v subpolárních a polárních oblastech a vysoko v horách.

[Endemit] Rostlina či živočich, který se vyskytuje pouze na jednom omezeném území a nikde jinde na světě jej už nenajdete.

[Biodiverzita] Druhová rozmanitost.

[Relikt] Pozůstatek, stopa již zmizelého.

[Glaciální relik] Druh rostliny či živočicha, jehož rozšíření na určitém území je pozůstatkem po poslední době ledové.

[Tajga] Severský jehličnatý les tvořený převážně smrkem, jedlemi, borovicemi a modřínem.

[Kar] Ledovcový kotel pod horskými štíty, obklopený strmými skalními stěnami.

Krkonoš

Pančavská louka >

Kudy za tundrou

Výlet za tundrou vás provede Labským dolem (květnatá tundra) k Labské boudě, od Sněžných jam ke Špindlerově boudě (lišejníková tundra na Vysokém kole) a dále k Luční boudě (travnatá tundra). Odtud zpět úbočím Kozích hřbetů nebo údolím Bílého Labe. Měří 31 km a je velmi náročný co se týče převýšení. Promyslete různé varianty. Túru si můžete zkrátit díky autobusu ze Špindlerovky do Špindlerova Mlýna, nebo si cestu po hřebenech rozložit do dvou dnů. Přespat lze na Labské, Špindlerově nebo Martinově boudě.

Najdete zde:
mapy.cz/s/bugadurute

TIP Proč nechodit na Sněžku

Sněžka je překrásná, majestátní hora. Špičaté ční nad oblymi sousedkami. Jediná svého druhu u nás. Nejvyšší. Láká nás. Chceme ji pokořit, shlédnout do nížin, stanout na střeše republiky. Tyto romantické představy ovšem vystřídá úplně jiná realita. Na vrcholu se v letních dnech protočí i **deset tisíc lidí**. Na ploše o rozloze poloviny fotbalového hřiště. Důsledkem je hluk, tlačence a nedůstojný zážitek.

Na Sněžku je tak během léta lepší hledět z dále. Z tras, které vedou po hřebenech. Je nádherná ze všech stran. Od Úpského rašeliniště i z Pomezních bud. Z Lučin i Medvědína. Ze Zlatého návrší i od Sněžných jam. Pokochejte se a její zdolání si nechte na podzim. Nebo jaro. Na všední den (pozor na polské státní svátky). Najdete ji poklidnou a bez sítí a vychutnáte si ji důstojně, jak si vy i ona zasloužíte.

Lesy

Pokrývají více než 80 procent Krkonoš. A ačkoliv ani zdaleka nevypadají jako před 700 lety, kdy do neprostupných hvozdů poprvé mohutně zasáhl člověk, jsou jedním z největších darů krajiny. Drží vodu, zpevňují

půdu, ochlazují vzduch, poskytují domov i stín. Dýchají pro nás.

Většinu rozlohy krkonošského lesa dnes pokrývá smrk ztepilý, borovice kleč a buk lesní. Těm nejstarším je i více než 200 let. K nejzávažnějším dřevinám patří endemický jeřáb sudetský a ostružiník moruška.

Kudy do lesa

Čtyři schody do nebe – tak označil Jan Štursa 4 vegetační pásma, v nichž se krkonošské lesy proměňují až ke své horní hranici. Vyberte si, které schody vystoupáte vy. Projděte se třeba květnatými bučinami Antonínova údolí do Sklenářovic. Nebo z Pomezních bud – skrz horské smrčiny připomínající jehličnatou tajgu až nad horní hranici lesa. Tady kraluje borovice kleč, která obrůstá stezky a mění je v tunel, na jehož konci vplujete do kamenného moře pod Sněžkou. Chcete-li spatřit místo, které odolalo vlivům člověka a kde je les dodnes zachován ve své divoké podobě, pak nahlédněte do **Dvorského pralesa**. Buky jsou tu zakrslé, obrostlé mechem a zakroucené do bizarních až strašidelných tvarů.

Květnaté horské louky

Jsou přírodním fenoménem stvořeným rukou člověka, který založil horské boudy

Milí čtenáři,

přijměte naše pozvání nejen na stránky letošních novin, ale především do kopců a údolí Krkonoš. Jako cíl výletu či dovolené jste zvolili výjimečnou krajinu, chráněnou národním parkem, a přitom jako stvořenou nejen k obdivu, ale také k aktivnímu prožití. A s tím vám rádi poradíme...

Vydejte se po **hřebenových trasách** od boudy k boudě. Poznejte minulost i současnost **boudaření**. Objevte malebná **místa pod horami** i báječná **rodinná dobrodružství**. V sedle kola sjeďte do údolí. Zkuste **Krkonošskou pivní stezku**, nebo jízdu po trati **Pojizerský Pacifik**.

Naladte se v našich článcích na tu správnou krkonošskou notu. Pak přejedte prstem po mapě... K báječným zážitkům už je to jen krůček!

Vítejte v horách zážitků.

Za destinační společnost Krkonoše
Alena

OBSAH

strana

Jedinečná příroda Krkonoš	2
Bezpečně a ohleduplně po horách	6
Putujte přes Opravdové Krkonoše	8
Budaření v Krkonoších kdysi a dnes	12
Krkonošská pivní stezka	18
Mapa	20
Malebná místa pod horami	22
Cyklistický rozcestník	24
Rodinná dovolená v Krkonošově revíru	26
Pojizerský Pacifik	30
Produkty z Krkonoš	32
Novinky v Krkonoších	34
Jsme destinační společnost Krkonoše	36
Podcast Naše Krkonoše	37
Zažijte kouzelnou krkonošskou zimu	38
Informační rozcestník	40

vysoko v horách. V těžkých a nelítostných podmínkách našel útočiště i bezpečné místo k životu. Lesy v okolí proměnil v pastvy dobytka i políčka, na kterých pěstoval to, co k přežití potřeboval. Horalé louky pravidelně kosili, přihnojovali, nechali spásat dobytkem. Nevědomky tak přispěli k uchování biodiverzity. Tak, jako hory poskytl útočiště jim, oni vytvořili slunečný a úrodný prostor pro vzácné a dnes chráněné rostliny Krkonoš. Patří k nim například violka sudetská, endemický zvonek český, hořec tolitovitý, jeřábíček nachový a mnoho dalších.

Kudy za loukami

Vypravte se do krajiny Horních Albeřic, kde vládne klid. Vaše putování započnete v Horním Maršově, vydejte se po Křížové cestě na Lysečiny a Albeřice. Zdejší louky jsou na dohled od Sněžky, a přitom nakloněné slunci, porostlé teplomilnými společenstvy rostlin jako je pcháč nebo jitrocel.

krkonose.eu/z-temneho-dolu-krizovou-cestou-k-vapence-pres-lyseciny-zase-zpet

Jedinečná příroda Krkonoš

Rašeliniště a mokřady

Krkonošská vrchovištní rašeliniště dotvářejí arкто-alpínskou tundru a uchovávají mnoho z jejích pokladů. V podmínkách srovnatelných s horskými oblastmi Norska a Švédska poskytují domov rostlinám i živočichům, jako je například suchopýr pochvatý nebo šídlo horské. Zadržují vodu v prohlubních a sníženinách náhorních plošin se špatně propustným podložím. Jsou naplněna rašelinou – hmotou tvořenou odumřelými těly rašeliníku a dalších rostlin. Tvoří je ale také jezírka s vodou a hustě porostlé kopečky – bulty.

Pro svou výjimečnost jsou krkonošská vrchovištní rašeliniště (Úpské a Pančavské) zařazena mezi nejvýznamnější mokřady světa.

Kudy k rašeliništi

Rašeliniště jsou citlivá na sešlap a jsou tudíž „ukrytá“ v klidové zóně národního parku, kde je pohyb mimo značené cesty zakázán. Projít se po nich můžete díky povalovým chodníkům. Zkuste to třeba kolem největšího lesního rašeliniště na Černé hoře. Jen pozor – v období od 15. března do 31. května je naučná stezka kolem Černohorského

rašeliniště z důvodu ochrany tohoto cenného území uzavřena.

[krkonose.eu/
k-cernohorskemu-raselinisti](http://krkonose.eu/k-cernohorskemu-raselinisti)

Horské řeky, bystřiny a vodopády

Krkonošské bystřiny jsou divoké a mají prudký spád. Na jaře hučí horskou krajinou hlasitě jako stadion při rockovém koncertě. V létě ševelí a bublají jako houpavá melodie ukolébavky. Dodávají život krajině, v níž si ve třetihorách vyřizly koryta, ve vodopádech padají přes okraje karů a tříští se na jejich dnech. Bystřiny i potůčky jsou živeny sněhem a deštěm. Stejně tak nejdelší česká řeka, Labe, která pramení na Labské louce a horskou vodu odvádí daleko za hranice naší země. Její přítoky odvodňují především střední část Krkonoš, východní má na starosti řeka Úpa a západní Jizera s Mumlavou.

Kudy za bystřinami

Jedním z přítoků Labe je Bílé Labe. Dalo jméno údolí, kterým protéká, i budou na jeho konci. Bílé proto, že teče prudce a kamenitě koryto překonává v kaskádách, peřejích a vodopádech. Ty vodu napěňují a „barví“

do běla. Procházka podél jeho toku ze Špindlerova Mlýna není o dalekých výhledech, ale o svěží vůni, zurčící písni řeky a slunění na plochých balvanech. Na konci údolí navíc čeká **Naučná stezka Čertova strouha**, úžasná ukázka mistrovské hrozenářské práce našich předků. Jejich stavitelské umění vytvořilo nejen technicky dokonalé a dodnes funkční dílo, ale zároveň kouzelnou podívanou.

[krkonose.eu/ze-spindlerova-
mlyna-do-dolu-bileho-labe](http://krkonose.eu/ze-spindlerova-mlyna-do-dolu-bileho-labe)

2
Vodopády Bílého Labe

Kdopak by se vlka bál

Je to již více než sto let, kdy byl vlk na našem území zcela vyhuben. Přestože tato psovitá šelma patřila spolu s rysem a medvědem k původním druhům naší fauny a byla součástí přirozeného koloběhu vývoje krajiny. Nyní si k nám postupně opět hledá cestu a stěhuje se zpět do své domoviny. Návrat vlků pozorujeme s respektem a často s obavami. Jsou na místě? A co dělat, pokud se s vlkem na svých cestách po Krkonoších setkáte?

Vlk je před člověkem plachý

Vlk je divoká šelma a strach z napadení je tak pro člověka přirozený. Riziko, že k ataku dojde, je ovšem skutečně extrémně nízké. Od roku 1974 není v Evropě prokázán případ, že by zdravý vlk zabil člověka. K napadením došlo velmi vzácně a pouze od jedinců nakažených vzteklinou. Historicky zdokumentované případy útoku pak hovoří buď o jedincích konajících v sebeobraně, nebo o vlčích křížených se psy.

To proto, že vlk je, na rozdíl od medvěda, lva, či pumy, před člověkem plachý. Straní se značených cest a na nich ho tedy pravděpodobně nepotkáte. Stát se to může v lese mimo značené cesty. Ani tehdy není panika na místě. Stačí dát vlkovi čas a prostor k ústupu. Mladí jedinci mohou být zvědaví. Zaplašíte je silným hlasem nebo hlukem. Rizikovým faktorem může být přítomnost vašeho psa. Mějte ho tedy pro jistotu na vodítku. Vlk by ho mohl v lese vnímat jako konkurenci a případný střet by pro pejska nejspíše nedopadl dobře.

TIP Jak správně postupovat při setkání s vlkem?

- Nepřibližujte se, vlka nepronásledujte.
- Vlka nikdy nelákejte na potravu a nekrmte.
- Pokud se nevzdaluje, snažte se o klidný ústup.
- Couvejte, neobracejte se k němu zády, neutíkejte.
- Pokud se k vám vlk přibližuje, pokračujte v ústupu, dělejte hluk (zpívejte, tleskejte, křičte).

KRKONOŠSKÝ ROK HARRACHŮ

120

Strmá stráň

první přírodní rezervace v Krkonoších zřízená Janem Nepomukem Františkem hrabětem Harrachem

1904 / 2024

Strmá stráň je, jak název napovídá, prudký ledovcový svah v Labském dole. Laviny ji pravidelně čistily od náletů a vytvořily tak prostor pro horské byliny i endemické rostliny. Pro svou jedinečnou botanickou hodnotu ji hrabě Jan Harrach v roce 1904 nechal vyhlásit přírodní rezervací v nejvyšších českých horách. Jako vizionář a hybatel tušil, že krkonošská příroda bude vyžadovat ochranu. A tak tímto svým činem nevědomky položil základ Krkonošskému národnímu parku, který v duchu jeho odkazu pečuje o cenné dědictví dodnes.

I proto se k významnému výročí krkonošské přírody Správa KRMAP hrdě hlásí a rok 2024 vyhlásila Krkonošským rokem Harrachů. Na oslavu 120 let založení první rezervace připravila výjimečná sousedská setkání u křížků a na poutních místech, kde pohostí přátele piknikem i hudbou v podání trubačů Správy KRMAP.

INFO

Každé setkání s vlkem je skvěle nahlásit Správě KRMAP, a to na mail kmikslova@krnap.cz, nebo tel. 731 533 895. Důležité informace jsou čas a místo setkání, případně i fotografie či video.

Proč nekrmit vlky

Pokud vlk příliš navykne na člověka, ztratí svůj přirozený ostych před ním. Přestane před ním utíkat, naopak, bude se přibližovat k lidem i lidským přibytkům. Tím se stává člověku nebezpečným.

Zdroj a další informace:
www.navratvlku.cz

Jak se bezpečně a ohleduplně

Nezapomínejme, že Krkonoše jsou jediné české hory s vysokohorským rázem a na jejich vrcholcích vládne nehostinná arкто-alpínská tundra. Počasí se tu mění z minuty na minutu, mraky běží rychle a slunečný den nezřídka zatáhne mlha a sevře silný vítr. Nepodceňujte tato rizika a specifika horského klimatu a dobře se na obojí připravte.

Dávejte pozor na sebe a své blízké, ale i na přírodu, ve které se pohybujete. Krkonošská fauna a flora přivykla drsným podmínkám, silnému větru i nízkým teplotám. Místní druhy jsou odolné vůči nepříznivému počasí, bezohlednému chování návštěvníků se ale ubránit nedokáží. Největším nepřítelem krkonošské přírody je člověk, který zapomněl, že je v horách jenom na návštěvě.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

Bud'te vybavení a nepodceňujte horské podmínky

Ono se to tady dole nezdá. Občas se nachytáme i my, co bydlíme horám na dosah. Každý výškový metr je znát, co se týče teploty, skutečné i pocitové. V Krkonoších bývá občas tak větrno, že ani dobrá větrovka nemá šanci, a rychlé proudění vzduchu mění počasí mnohdy jinak, než meteorologické radary předpovídaly. Je skutečně třeba s tímto faktorem při balení na túru počítat. V nevlídných horských podmínkách vám rychle dojdou síly a váš příběh se tak snadno může stát další historkou do sbírky *Horské služby*. Jak dopadne, je i na vás. Důkladná příprava a výbava vás neochrání před nebezpečnými situacemi. Ale může vašemu příběhu dopsat šťastný konec.

Dodržujte pravidla v národním parku

Příroda Krkonoš ukrývá poklady světového významu, a právě proto tu byl již roku 1963 vyhlášen národní park. Pravidla chování na jeho území určuje Návštěvní řád a platné zákony. Abychom cenné přírodní dědictví zachovali, je třeba je dodržovat. Jsou jednoduchá, srozumitelná a jejich respektování nikterak nesníží kvalitu a intenzitu prožitku v křehké krajině.

Základní pravidlo zní – **zůstaňte na cestě!**

Platí striktně v klidových územích, která tvoří asi 22 % rozlohy národního parku. Právě tam se nachází to nejcennější, co v Krkonoších máme. Na kole můžete v Krkonoších jezdit pouze za denního světla a pouze po značených cyklotrasách.

Dopřejte klid krkonošské zvěři. Je tu doma, na rozdíl od vás. Přes den se pohybujete po jejím obýváku, v noci dokonce v její ložnici. Proto nejsou časté noční túry za východy a západy slunce s čelovkami žádoucí.

Netrhejte planě rostoucí květiny, nechte je zdobit místo, na které patří. Výjimkou jsou invazivní druhy rostlin – třeba trháň lupiny je pro přírodu naopak blahodárná, protože její likvidací vytvoříte prostor pro původní floru.

Nevstupujte na neposečené louky. Jejich vysoká tráva poslouží hospodáři, který ji poseče, usuší a senem nakrmí dobytek.

Nevstupujte ani na ničem **nevjíždějte na zalesněné plochy.** Ničili byste les a tomu by trvalo desítky let znovu vyrůst. V lese

Co nesmí chybět v batohu, pokud vyrážíte na túru do hor

- Nabitý mobilní telefon s aplikacemi *Mapy.cz* a *Záchranka*
- Lehká bunda, která neprofoukne
- Nákrčník a čelenka/čepice proti větru
- Slabší rukavice (v chladnějším období)
- Lékárnička
- Opalovací krém a sluneční brýle
- Náhradní oblečení (především funkční triko a ponožky)
- Jídlo a dostatek pití

ani nikde jinde v Krkonoších nekempujte a **nerozdělávejte oheň.** Pro takové potřeby využijte tábořiště a ohniště.

Co si do přírody přinesete, to si zase odnesete. Nezanehávejte po sobě stopy v podobě odpadků nebo zbytků lidské stravy. Opatrujte vodní toky a prameniště a neznečišťujte je.

Drony nechte doma a pyrotechniku zrovna tak. Ani lampiony štěstí tu nevypouštějte.

Chod'te beze stop

Co dělat, když příroda volá a horská bouda v nedohlednu? Je to jednoduché – chovejte se tak, aby navštívené místo vypadalo po vašem odchodu stejně, jako před vaším příchodem. Co neskončí v pytlíku, skončí pod zemí. To ovšem rozhodně neplatí o vlhčených ubrouscích, hygienických pomůckách či plenkách. V klidových územích nechoďte mimo cestu, vyhněte se vodním zdrojům. S kopáním dostatečně hluboké a široké díry vám pomohou outdoorové lopatky. Najdete je (a mnoho dalšího) na webových stránkách chodimbezestop.cz.

pohybovat v horském terénu

Pozor na uzavírky

Zjistit si maximum informací o trase je podstatné. Když znáte její délku, převýšení i povrch, víte, jaké vybavení zvolit. Pokud jsou na trase boudy, není třeba tak velká svačina. Přehled o útulnách podél cesty vám může zaručit suchou hlavu při prudké přeháňce. Pozor si dejte také na uzavírky tras či jejich úseků. Je to běžné v souvislosti s údržbou, na jaře omezuje vstup na některá místa tokající tetřivky. Informace o uzavírkách či neprůchodnosti tras v Krkonoších najdete na veřejném mapovém portálu Správy KRNAP, stačí zakliknout vrstvu Omezení průchodu

na cestách.

ags.krnapp.cz/mapy/omezeni-pruchodu

Seznamte se s odlišnými pravidly v Polsku

I na polském území je příroda Krkonoš chráněna národním parkem. Ne všechna pravidla jsou stejná, nenechte se překvapit. Zásadním rozdílem je, že v Polsku musíte uhradit **poplatek za vstup na území národního parku**. Není nikterak vysoký, v přepočtu na koruny zaplatíte necelých 30 Kč. Myslete na to, pokud se chystáte sejít z hřebenů na polskou stranu. Poplatek lze uhradit online a je z něj vyjmuta cesta česko-polského přátelství. Také mějte na paměti, že v polské části parku je turistika povolena pouze od svítání do soumraku a psi se tu smějí pohybovat pouze s náhubkem a na vodítku.

Online nákup: kpnmab.pl/bilety-page

CO DĚLAT KDYŽ...

...sejdete z turistické cesty

Vraťte se na místo, kde jste ji viděli naposledy. Hledejte výrazné body v terénu, ceduli nebo rozcestník. Narazíte-li na vodní tok, jděte po jeho proudu. Ve skupině se držte pohromadě. Na křížovatkách a dalších

místech v terénu hledejte **traumatologické body** – cedulky, díky kterým dokáží pracovníci tísňových linek identifikovat vaši polohu. Jsou na nich také čísla na složky IZS a Horskou službu.

A jaké jsou další druhy značení v Krkonoších, si pro jistotu zopakujeme:

A. Turistické značení

Červené, modré, zelené a žluté pásové značení Klubu českých turistů známe všichni. Na polské straně hor potkáte i barvu černou.

B. Muttichovy značky

Červené plechové značky na tyčích vám mohou zásadně pomoci v zimě nebo při snížené viditelnosti. Tyto „němé“ značky znázorňují nejvýznamnější vrcholy, horské boudy, osady či obce. Pokud je chcete umět číst, musíte se je naučit jako abecedu. Ony vám potom za odměnu ukáží směr. Pro trénink doporučujeme pexeso s Muttichovkami, které nabízí Správa KRNAP.

C. Tyčové značení

Vysoké dřevěné tyče umístěné v několika-metrových rozestupech podél cest využijete

především v zimě. Když Krkonoše pokryje sníh, nemusí být vždy poznat, kde cesta začíná a kde končí. Tyče vám pomohou se jí bezpečně držet.

...to vypadá na prudkou změnu počasí

Rychle zpátky do boudy. Pokud není na blízku, zachránit a schovat vás po dobu nepřízně mohou také útulny. V horách je jich přibližně 20. Jejich polohu vám zobrazí Mapy.cz, stačí do hledaného výrazu zadat „Útulna“. Nikdy si nezkracujte trasu mimo značené turistické cesty.

...vás na horách zastihne bouřka

Snažte se z hřebenů dostat co nejdříve pryč. Nikdy se neschovávejte pod osamoceně

stojícími stromy. V tomto případě platí, že skupinu je lepší rozpustit a neshlukovat se. Pokud nemůžete utéct, odhodte všechny kovové předměty a přidržte si s nohama u sebe, aby vás neohrozilo takzvané krokové napětí.

...dojde k vážné nehodě

Pokud je někdo z vaší skupiny zraněn, poskytněte mu první pomoc a přivolejte záchrannou službu.

Zvládnout takovou situaci je náročné, proto tak apelujeme na používání aplikace Záchranka. V té stačí stisknout jedno tlačítko pro přivolání pomoci a odeslání vaší přesné polohy. Je propojena i s Horskou službou. Záchranná akce tak může začít okamžitě!

...potkáte vlka

O takové situaci píšeme na straně 5.

Putujte přes Opravdové Krkonoše

Jen si to představte... Ještě je šero. Sedíte na kameni u Pančavského vodopádu, kouří se vám od pusy. Je podzim a rána už jsou chladná, v údolí se válí mlha, ale na hřebeny se vyšplhat neodvážila. Vy ano. Vy jste sem utekli. Před šedí pracovních dní, před hlukem a starostmi. Teď jste tu jen vy a hory. Nespěcháte. Vychutnáte si ten okamžik, kdy se první sluneční paprsky vlijí do Labského dolu a zatančí v kapkách Pančavy. A pak vyrazíte. Nejste tu, abyste hltali kilometry a porce výškových metrů. Jste tu pro ryzí přírodu, daleké výhledy, autentické zážitky a místa, která vám v paměti utkví již natrvalo. Jdete na lehko, od západu k východu, nebo opačně. Jdete si užít hřejivou náruč horských bud, hvězdnou oblohu, tradiční pokrmy i místní pivo. Za tím jste sem přijeli. A přesně to vám nabízejí **Opravdové Krkonoše**.

Vydejte se z Harrachova do Žaclěře, anebo opačným směrem, na třídní výlet nebo na celý týden. Můžete sledovat hraniční kameny přímo po hřebeni anebo si užít atmosféru malebných údolí znejících zurčením bystřin a vodopádů.

Jak přejít Krkonoše

„Hory nelze překonat jinak než klikatými cestami.“

Johann Wolfgang von Goethe

Na to existuje více možností. Záleží na tom, co všechno chcete vidět, kolik máte času a jak si potřebujete rozložit síly. Nenabízíme konkrétní trasu, ale její varianty, mezi nimiž

si vyberete. Přechod jsme rozdělili na pět etap, neznamená to ale nutně pět dní na horách. Propojte je či kombinujte dle libosti. V každé části hor jsme pro vás navíc vytipovali zajímavosti, které máte možnost obdivovat, a boudy, které vám poskytnou nocleh a umožní zůstat na hřebenech po celou dobu výletu.

< Vysoké Kolo a Sněžné jámy

1. Ze Žaclěře východní částí národního parku

Ideálním výchozím bodem je město Žacléř nebo pevnost Stachelberg. Projdete kolem Dvorského lesa a Sněžných domků až k Rýchorské boudě. Chcete-li obdivovat krkonošské roubenky, projděte si Horní Albeřice anebo můžete sestoupit už od Rýchorského kříže do Dolních Albeřic. Zbytečně nespěchejte, východ Krkonoš je mimořádný.

Kde se ubytovat a nabrat síly: Rýchorská bouda, Lysečinská bouda

2. Přes Horní Malou Úpu

Klid krkonošské přírody si vychutnáte na zalesněném Pomezním hřebeni. Varianta přes Lysečinskou boudu a Malou Úpu naopak

Horní Malá Úpa

poskytuje více možností občerstvení a hlubšího seznámení s osídlením této části Krkonoš. Právě tady je dokonale vidět, jak se hospodařilo v nadmořských výškách okolo 1000 metrů.

Z Horní Malé Úpy dále vede přírodně nejzajímavější cesta kopírující státní hranici po Lesním hřebeni anebo lze tento úsek zkrátit přímější spojnici rovnou k boudě Jelenka.

Kde se ubytovat a nabrat síly: Pivovar Trautenberk, Bouda Jelenka

3. Na Sněžku a přes Úpské rašeliníště

Od boudy Jelenka se dále můžete držet hraničních patníků nebo traverzovat Obří hřeben níže vedoucím chodníkem a k vrcholu Sněžky vystoupat pod lanovkou. Ať už máte na Sněžku názor jakýkoliv, je to nejvyšší bod České republiky a při přechodu Krkonoš ji prakticky nelze vynechat. Sledujte počasí a buďte opatrní, obzvláště při silném větru a ledovce.

Poval u Úpského rašeliníště

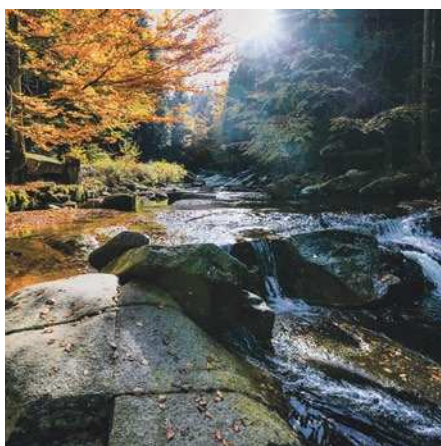

Ze Sněžky pokračujte k Luční boudě, kde stanete na rozcestí. Buď zvolíte hřebenovou cestu česko-polského přátelství směrem na Petrovu boudu, nebo sestoupíte podél hučících peřejí Bílého Labe k Boudě u Bílého Labe.

Kde se ubytovat a nabrat síly:

Chata Výrovka, Petrovy boudy, Bouda u Bílého Labe

Mumlava

4. Kde sbírá vodu Mumlava, Pančava a Labe

Vrcholem této etapy jsou Sněžné jámy. Až je zdoláte a shlédnete do 240 metrů hlubokých karů, nespěchejte hned dál po státní hranici. Tady jste proslulým místům na dosah, užijte si to. Dopřejte si návštěvu Labského vodopádu, atypické Labské boudy a pokračujte po okraji Labského dolu až k Pančavskému vodopádu.

Mohyla Hanče a Vrbaty vás přivede k zamyšlení, chmurné myšlenky rozptýlí výhled z Harrachových kamenů nebo Kotelského sedla. Když se vám povede zde být při západu slunce, užasnete.

Kde se ubytovat a nabrat síly:

Martinova bouda, Labská bouda, Vosecká bouda

Opravdové Krkonoše opravdovými očima

Nela Gogová alias **@nellyy.go** je slovenská influencerka a cestovatelka, která volný čas tráví zásadně v přírodě se svým čtyřnohým partákem Lokim. Na naše pozvání prošla i Krkonoše. Čím se jí dotkly?

„V Krkonošiach nás najviac prekvapila rozmanitosť tohto pohoria. V jednu chvíľu sme prechádzali divokou roklinou, kde sme sa cítili ako niekde v Kanade, potom sme vyšli na hôľny hrebeň, kde nám to zas pripomínalo naše slovenské fatry a chvíľku na to sme sa zas ocitli v krajine so severským, škandinávskym nádychom. Najčarovnejšie na tom však bolo to, že sme túto krásu mali takmer len pre seba a takto mimo sezóny sme takmer nikoho na chodníkoch nestretli. Krkonoše skrývajú mnoho krás a sme radi, že sme aspoň pár z nich mohli vidieť. Určite sme tu neboli poslednýkrát.“

Celý příběh jejího putování najdete na Instagramu pod **@nellyy.go**

Za krkonošskými západy a východy slunce

Fotograf a milovník divoké přírody **Honza Řeháček** alias **@kopernikk** umí dokonale zachytit a přenést emoce okamžiku. Nechte si od něj poradit, kde prožít západy a východy slunce.

„Jedinečné přírodní divadlo má reprízu každý den, ale nikdy nás nepřestane fascinovat. V prvním dějství se nesmělé sluneční paprsky přehoupnou přes horizont, aby nabraly na síle a mohly svými teplými doteky probudit krkonošskou krajinu. V druhém dějství naopak slunce končí svou každodenní pouť a noří se do mlžného moře. Nebe i zem se zbarví do zlatavých odstínů, snad aby loučení s odcházejícím dnem nebylo smutným okamžikem... Jsou to chvíle až osudové.“

Pod Petrovou boudou / @kopernikk

Kam vyrazit zjistíte tady:
www.krkonoše.eu/vyrazte-za-krkonoškymi-zapady-vychody-slunce

5. Západní Krkonoše a Harrachov

Od pramene Labe můžete opět pokračovat v několika směrech. Od rozcestí U Čtyř pánů je možné sestoupit podél Mumlavy vcelku svižně do Harrachova. Cestu si ale také klidně protáhněte přes vyhlídku z Kotelského sedla, Dvoračky a Ručičky na Čertovu horu a opět do Harrachova. Nebo ještě nemáte dost? Pak pokračujte směrem do Polska či Jizerských hor.

Vše o přechodu Krkonoš zde:
krkonoše.eu/prechod-krkonos

Přechod můžete také absolvovat podle připravených tras v rámci projektů **Via Czechia** či **Stezka Českem**. Ať už se vydáte podle Jana Hocka Severní stezkou Via Czechia nebo podle Martina Úbla Severní větví Stezky Českem, věřte, že zvládnout dálkovou trasu může každý. Vše je pro vás připraveno, trasy rozdělené na etapy, ubytování podél tras zmapované.

www.viaczechia.cz
www.stezkaceskem.cz

Putujte přes Opravdové Krkonoše

Využijte horské boudy jako nouzový přístřešek, občerstvení, když dojde svačina, ubytujte se tu. Vplujte do jejich hřejivé náruče, usněte pod hvězdnou oblohou a probuďte se do tichého, jiskřivého rána.

Příběh budaření a horských bud

Horské boudy do krkonošské krajiny patří stejně neodmyslitelně jako gondoly do Benátek. Jsou prvkem, který utváří její osobitý ráz již po tři sta let. Postupně jako by srostly se svým okolím a vzájemně se přizpůsobily jeden druhému. S nadsázkou bychom mohli prohlásit, že se staly součástí ekosystému Krkonoš. Přesvědčte se o tom během vašeho putování po hřebenech.

Jak to začalo

V 16. století byly krkonošské lesy těženy ve velkém. Dřevo bylo hlavní surovinou používanou při hutnické, důlní a sklářské činnosti. Na pozvání tehdejší šlechty do Krkonoš putovaly stovky dřevařských rodin ze Štýrska, Korutan a Tyrol. Když poté v roce 1609 rozhodla Královská komise kutnohorských dolů o zastavení těžby v Krkonoších vzhledem k rozsáhlé devastaci krajiny, mnoho rodin se do své domoviny již nevrátilo. Namísto toho začali tito dřevaři, horníci a hutníci osidlovat vyšší polohy hor. Další rodiny prchaly z podhůří před hrozbou třicetileté války a uchýlovaly se do bezpečí odlehlých a hůře dostupných míst. Tak postupně vznikla nová společnost boudařů. Hory jim nabídly domov a klid, ale také drsné a nelítostné podmínky k životu a hospodaření.

Boudaři potřebovali prostor pro pastvu dobytka a pěstování základních plodin, les proto musel ustoupit mýtinám a vpustit na ně slunce. Na těchto místech dnes obdivujeme luční enklávy, které jsou také důkazem, že člověk může žít v těsném sejetí s přírodou, dokonce jí citlivě přetvářet ke svému užitku, aniž by ji trvale znehodnotil či narušil.

Vytvoření sítě horských příbytků bylo navíc jedním z určujících faktorů pro budoucí rozvoj turistiky.

Lept Ericha Fuchse

Není bouda jako bouda

Některé stojí hrdinně na hřebeni, jiné se krčí schované před severními větry v sedlech hor, další sedí uprostřed luční enklávy, obklopené barvami a vůní lučních bylin. Malebné i moderní, obdivované i kontroverzní, luxusní i prosté. Vyberte si, která je ta pravá pro vás, nebo která je na trase vašeho výletu. Doporučujeme devět vybraných na hřebenové trase, kde vás rádi přivítají i na jednu noc.

Rýchorská bouda

Rýchory se rozprostírají v nejvýchodnější části Krkonoš, a právě pro svou odlehlost jsou jedním z míst velmi málo dotčených turismem a lidskou činností vůbec. Uchovaly si úžasnou druhovou pestrost.

Bučiny, smrčiny i luční enklávy s kvetoucími orchidejemi a bílými hořci doplňuje překrásný výhled na východní Krkonoše.

Na vrcholu Kutná této scenérii kraluje Rýchorská bouda. Okolní pastviny udržuje skotský náhorní skot a pravidelnou pastvou přispívá k uchování biodiverzity. Bio je tedy také jeho hovězí maso, ze kterého se na Rýchorské vaří. Ubytovat se tu můžete v jedno až pětilůžkových pokojích vybavených krásným masivním nábytkem.

Lysečinská bouda

Tradiční dřevěná horská bouda na Horních Lysečinách nabízí klid lesa v krajině krkonošských roubenek a rozkvetlých luk. Klasický interiér prošel částečnou rekonstrukcí pro

dokonalejší zážitek a pohodlí, zachoval si však osobitý styl. Ubytovat se tu můžete v celkem patnácti pokojích se sdílenou koupelnou. Objekt patřil dlouhá léta ministerstvu zahraničních věcí, které jej využívalo k rekreaci svých zaměstnanců. Nyní je otevřen všem kolemjdoucím.

Pivovar Trautenberk

Je příkladem citlivého, ale zároveň velmi efektivního využití a oživení chátrající boudy. Pivovar vznikl rozsáhlou rekonstrukcí bývalé Tippetovy boudy, později známé také jako hotel Družba, která má v Malé Úpě tradiční i výsostně postavení. Byla například první se zavedenou elektřinou.

V nové podobě byla otevřena v roce 2016. Od té doby se tu vaří skvělé místní pivo Trautenberk, ale také spousta dobrot k němu. Přenocovat můžete v různých velkých pokojích i spacákovně. Využijte možnosti zůstat přes noc na hranicích Čech a Polska a užijte si kromě pohodlí a výhledů i exkurzi do minipivovaru s ochutnávkami.

Bouda Jelenka

Až budete z Horní Malé Úpy stoupat po žluté hlubokými lesy a přepadne vás pocit, že jste snad na konci světa, otevře se před vámi mýtina a na ní romantická bouda Jelenka. Tradiční, ale udržovaná, s příjemným personálem a jednoduchými pokoji s palandami.

Založil ji v roce 1936 hrabě Jaromír Czernin-Morzín. Kousek od boudy se nachází Emmin pramen, pojmenovaný po jeho babičce.

Chata Výrovka

Momentálně jedna z nejoblíbenějších krkonošských bud stojí v horském sedle mezi Luční horou a Zadní Planinou. Již od konce 18. století tu v různých podobách hlídá křižovatku turistických cest ze Strážného na Luční boudu a ze Špindlerova Mlýna do Pece pod Sněžkou.

Pro svou strategickou polohu sloužila jako útočiště financům, kteří využívali dobrý rozhled a rádi tu číhali na pašeráky. Ti po stezkách přes horské hřebeny přenášeli sůl, látky, cukrín, tabák, alkohol a další výrazně levnější zboží ze sousedního Polska.

Svou současnou tvář získala koncem osmdesátých let dvacátého století. Nabízí ubytování ve vybavených pokojích, nebo v noclehárně se spacákem. Bude se vám odtud skvěle vyrážet na výlety do všech směrů.

bystřin vyčištěn, prohlouben a přehrazen kamennými stavbami, přepážkami a prahy. Ty daly vzniknout mnoha peřejím a vodopádům a změnily tok říčky v malebnou podívanou. Proto začalo proti jejímu proudu pochodovat stále více turistů.

10

Martinova bouda

Tradiční horská bouda už od roku 1795 zdobí jihovýchodní svah Vysokého kola. Pojmenovaná je po svém zakladateli, Martinu Erlebachovi z Krausových bud. Bouda naopak darovala jméno české tenistce Martině Navrátilové, jejíž tatínek boudu spravoval, a tak tu strávila první týdny svého života. Romantické okolí boudy využili filmaři pro záběry do slavných snímků Jak vytrhnout velrybě stoličku, nebo Sněženky a machři.

Dnes bouda nabízí ubytování ve 12 pokojích, stylově zrekonstruovaný interiér i vyhlášené domácí borůvkové knedlíky. Ubytovat se tady znamená prožít noc v autentickém prostředí izolované horské krajiny, ale zároveň na křižovatce turistických tras a hřebenu na dosah.

11

Bouda u Bílého Labe

Vznik boudy sedící na konci údolí v sevření hor je paradoxně spjat s tragickou událostí. Na konci 19. století zasáhla Krkonoše rozsáhlá povodeň. Aby se situace již neopakovala, byl tok Bílého Labe a dalších krkonošských

podobu. Původní chatrč z kamení a proutí nabízela pocestným úkryt, chléb, kozi mléko i víno. Na konci 19. století se proměnila v ikonickou dřevěnou stavbu s restaurací, výčepem, společenskými prostory i pokoji k přenocování. V roce 1965 bouda vyhořela do základů. Na jejím místě vyrostla úplně jiná stavba, betonový kolos, nad kterým mnozí krouť hlavou. S horami už ovšem srostla a patří k nim. Navštívit ji určitě stojí za to, protože o kolemjdoucí je tu stále skvěle postaráno. Nabízí ubytování ve dvoulůžkových a čtyřlůžkových pokojích či spacákovně. Probudte se Pančavskému vodopádu na dosah a zažijte svítání na jednom z nejkrásnějších míst.

Vosecká bouda

Bouda, která si zachovala svůj původní ráz, jedna z mála, která nikdy nevyhořela, jediná (z našeho výčtu), která není napojená na elektrickou síť. Stojí vysoko nad údolím Mumlavy, tři kilometry od pramene Labe. Nabízí ubytování ve dvou, tři, čtyř a pětilůžkových pokojích.

Původně seník začal turistům sloužit až od roku 1896. Do té doby se její majitelé věnovali především pastvě.

Více o krkonošských boudách:
www.krkonoše.eu/
krkonosse-boudy

Zpracováno s využitím podkladů Martina Bartoše z knihy *Historie Krkonošských bud*.

Budaření v Krkonoších kdysi a dnes

Dva rozhovory o tom, jak se ze zemědělců stali hoteliéři, jakým podmínkám museli v průběhu staletí čelit, i o tom, že ač se změnilo mnohé, budaření může být stále více srdeční záležitostí než byznysem.

Jak to bylo kdysi vypráví etnolog Libor Dušek

„PRVNÍ BOUDAŘI SEM PŘIŠLI ZA PRACÍ A TO, ŽE ZDE ZŮSTALI, BYLA SPÍŠ TAKOVÁ ZNOUZECNOST. ZA OBROVSKÉHO ÚSILÍ NAŠLI ZPŮSOB, JAK TADY PŘEŽÍT A ŽÍT.“

Budaření. Jeden z nejvýraznějších krkonošských fenoménů. Člověk a hory na našem území k sobě neodmyslitelně patří již po staletí. Se sociokulturním antropologem, etnologem, publicistou, horolezcem a nevyčerpatelnou studnicí informací a příběhů o Krkonoších, Liborem Duškem, jsme si povídali o tom, kdy krkonošské stráně osídlili první hospodáři, jak vypadaly jejich dny, čeho se báli a proč se rozhodli v horách zůstat i přes ne vždy lehké podmínky. Začtete se do následujících řádků a pojdte s námi na chvíli cestovat časem.

Kdy a jak začalo první osídlování Krkonoš?

Jen těžko se hledá konkrétní bod nula. Ten proces byl postupný. V 11. století teprve vojsko Boleslava Křivoústého ze Slezska, současného Polska, prostoupilo takzvaný pomezní hvozď. Pomezní hvozdy tehdy sloužily jako taková přírodní hranice mezi územími. Bylo to 10–15 i více kilometrů nikoho. Něco podobného byly právě i Krkonoše. Hustý a nepropustný les plný vlků a medvědů, na jehož okraj lidé chodili sbírat klestí a lovit.

Takže tou dobou tam ještě nežijí?

Ne. Ale postupně sem začínají přicházet první Vlaši, sběrači drahých kovů z Benátské republiky, kteří se tady sice neusazují, ale dělají zde tzv. vlašské značky, aby ostatním hledačům ukázali, kde mají drahé kameny, zlato i stříbro hledat.

To je tedy, dá se říct, takové první pronikání lidí sem. Kdy začala kolonizace jako taková?

První vlna souvisí s hornictvím a hutnictvím, ale to ti lidé obývají spíše nižší polohy Krkonoš a do lesa chodí jen do práce. Bydlí na území Vrchlabí například. Osídlení je paralelně slovanské a německé. Je zde osada Wrchlab, která je slovanská a máme tady také německou osadu Giesdorf.

Kdy se tedy kolonizace rozvíjí víc?

Ten větší rozmach vnímáme v momentě, kdy je Vrchlabí povýšeno na město, tedy od roku 1533. Jde o takzvanou dřevařskou kolonizaci, jsme v období 16. století, kdy na území Krkonoš přichází Kryštof Gendorf z Gendorfu. Na jeho žádost přicházejí lidé těžit lesy.

K čemu všemu se dřevo využívalo?

Všechno souvisí se vším. To znamená, že zde máme horníky a hutníky, kteří jsou úzce spjatí s dalším řemeslem, a tím je sklářství. Ke své práci potřebují dřevo, potažmo uhlí. Proto se nám zde objevuje další fenomén – uhlířství. Dřevěné uhlí poskytují nejvýhověnější technologii, která je potřeba k roztavení rudy. S tím souvisí i výroba skla, protože při jeho výrobě potřebujete podobné suroviny a princip. A pak tu máme ještě jedno specifické řemeslo.

A to je které?

Plavení dřeva, ke kterému se používaly takzvané klauzy. Dřevo bylo potřeba i jinde, než na území Krkonoš. Jedním z těch míst byla Kutná Hora, mincovna střední Evropy, kde měl Kryštof Gendorf drážavy. Po Labi se tedy dřevo, které bylo potřeba pro výrobu dřevěného uhlí, plavilo až do Kolína. Byl to ale náročný proces, po řece je to velká dálka a kradlo se bohužel i tehdy. Dřevo z Krkonoš bylo ale velmi kvalitní, převládaly zde jedlobukové lesy.

Jaký byl pak s řemesly další vývoj?

Když se hutě v Krkonoších vytěžily, z některých hutníků se stali dřevaři, z jiných zemědělci či klasičtí řemeslníci.

Co to bylo vlastně za lidi, kteří do Krkonoš přijeli těžit dřevo?

Na těžbu zejména středních a východních Krkonoš pozval Gendorf odborníky z Alpských zemí, zejména z Rakouska, tedy Štýrska a Korutan. Krkonoše jsou v první polovině 16. století nepropustným lesem, ve kterém nikdo nežije. Lidé se toho lesa dokonce i bojí, což souvisí s nejrůznějšími pověrami.

Třeba s tou o Krakonošovi?

Přesně tak. Ale nenechte se mýlit, v té době je Krakonoš ještě pořád důlní skřítek, který horníkům a hutníkům škodí. Lidé se těch hor a lesa báli, bylo to pro ně tajemné, nebezpečné a neznámé prostředí, ale potřebovali ho. A aby mohli les smysluplně těžit, museli se co nejdříve k němu přestěhovat. Tou dobou byla již vynalezena pila, ale oni dřevo sekali ručně sekerami. Pařezy, které po nich zůstaly byly zhruba metr vysoké, protože to sekali tak, aby jim to bylo pohodlné. Chudší lidé pak chodili těžit pařezy, aby měli čím topit.

Jak tito lidé dokázali vlastně z ničeho, v drsné a zatím nehostinné krajině, přežít?

Nejdřív si samozřejmě museli postavit nějaké jednoduché obydlí. Klíčové je, že si s sebou přivezli krávy a kozy, a to byla alfa a omega jejich obživy. Živí byli na mléčných výrobcích. V tomto období postupně vznikaly takzvané luční enklávy.

Jakou měly takové enklávy podobu?

Enkláva vznikla vykácením a vyždářením lesa. Obydlí si lidé udělali ze dřeva, představujeme

Fotografie k rozhovoru o historii budaření jsme pořídili v expozici Muzea Krkonoš, o kterém píšeme na straně 34.

si jej jako takovou chýši. Z kamene pak takzvanou mlíčníci, kde si schovávali mléčné produkty. Až po několika letech teprve zvládli zakládat malá políčka, kde pěstovali brambory a v nižších polohách i obilí a trochu zeleniny.

Nebyla půda na kopcích neúrodná?

Byla by, ale popel z vypálených lesů je docela úrodný a bramborám se v něm dařilo. Obilí však šlo pěstovat tak do 800 metrů nad mořem. A občas si něco přikoupili od zemědělců z nížiny.

A čím krmili hospodářská zvířata?

To souvisí s tím pojmem "luční enkláva", protože zde právě vznikaly louky, ze kterých bylo seno. Na seně zvířata přežila krutou zimu, která v 16. až 17. století bývala zhruba od druhé půlky října až do první půlky května.

Náročná zima v Krkonoších opravdu zvládli lidé i zvířata přečkat?

Zpočátku ne, první generace na horách přes zimu nežily, protože nebylo možné zajistit dostatek sena. Trvalo to zhruba dvě až tři generace, než z lesní krajiny udělali dostatečně rozsáhlé luční enklávy, které mohly poskytnout odpovídající zásoby sena. Přelom 16. a 17. století je tak důležitým mezníkem a dá se říct, že zde vzniká budní hospodářství jako takové.

Víme, jak se zde tou dobou formovaly zvyky a tradice?

Mísil se zde germánský a slovanský živel, tomu říkáme takzvaná kulturní difuze. Tradice ale nebyly až tak odlišné. Zajímavým příkladem jsou ale třeba Velikonoce. Německy

hovořící etnika nechodí s pomlázkou, ale mají velikonočního zajíčka, nicméně sudetští Němci v Podkrkonoší normálně s pomlázkou chodili, protože nasáli právě tradice od Čechů. I náboženské hledisko je zajímavé. Krkonošští Němci i Češi byli katolíci i protestanti.

Jakou roli hrály v budním hospodářství ženy?

Role žen a mužů byla jasně daná. Muž pracuje se dřevem nebo dělá ve sklárně, či chodí do hutí. Ženy ale už tehdy měly vlastně takovou dvojitou roli, protože se staraly o děti i o domácnost a k tomu navíc obhospodařovaly i dobytek. Později, v první i druhé světové válce, musely zastávat i ty mužské práce v domácnosti, když byli muži na frontě. A pomáhaly taky děti, v pěti letech už byly alespoň symbolicky v zářahu.

A co otázka vzdělávání a školy v souvislosti s tím, kolik práce musely děti zastat?

S nástupem Marie Terezie, respektive pár let po jejich reformách, děti do škol chodily, ale

měly to náročné. Škola byla daleko a když se z ní vrátily, ještě musely pracovat doma. Nicméně před reformami v závěru 18. století tyhle horské děti moc do školy nechodily, tedy spíš vůbec, ale to ani příliš venkovských dětí školy běžně nenavštěvovalo.

Kdy přišla ta změna, jejíž součástí byla proměna bud v zemědělském slova smyslu na turisty oblíbená místa?

17. a 18. století bylo v zemědělském ohledu víceméně neměnné, technologie i princip života fungovaly dost podobně nějakých 200 až 250 let. Změny začaly až s obdobím romantismu, kdy se začal rozvíjet turismus. Budaři najednou pochopili, že z lidí, co chodí do hor, mohou mít peníze.

Tou dobou se budaři začínají na "plný úvazek" věnovat službám pro turisty?

To ještě zdaleka ne, nešlo to tak rychle, vše v průběhu generací plynule přecházelo jedno v druhé. Jsme řekneme na přelomu 18. a 19. století, v té době už ve větší míře odzvonilo sklářství i hutnictví a klíčový je pro region textilní průmysl. Původní budaři, muži i ženy, tkalcují doma na ručních stavech nebo chodí pracovat do textilek na úpatí hor. Nicméně budní hospodářství jako takové stále funguje, protože budaři na usedlostech chovají hospodářská zvířata. Zároveň ale do Krkonoš začíná proudit čím dál víc lidí a turismus se rozvíjí. Ještě víc pak od 60. až 70 let 19. století.

Jak vypadal v 19. století takový typický turista?

Velkou roli v tom měl na počátku romantismus a fenomén obdivu přírody. Mezi turisty jsou umělci, studenti z dobře situovaných

Budaření v Krkonoších kdysi a dnes

rodin, ale také tehdejší buržoazie. Prostě lidí, kteří měli dostatek finančních prostředků a taky volný čas. Mnoho turistů přijíždělo z Wroclawi, Berlína či Vídně, ale samozřejmě taky z Prahy či Hradce Králové. Dalo by se říct, že v závěru 19. století už například takový Špindlerův Mlýn stojí na principu moderního cestovního ruchu.

Jaká byla tehdejší úroveň ubytování v boudách?

Ty podmínky se rozvíjí postupně. Prvotní romantici spávali na seníku, ale standard se samozřejmě postupem času začal zvyšovat. Tím boudaři získávají více peněz a ti, co se turismu opravdu chytli, mohli později odejít z fabrik, aby se více soustředili na ubytovávání turistů a také na chov zvířat, kvůli nadprodukcí produktů. Už tehdy by se dalo mluvit o takové agroturistice.

Co sem turisty kromě krásné přírody táhlo?

Lidi sem táhne hlavně čerstvý vzduch, protože města jsou v době průmyslové revoluce silně zakouřená, smog byl obrovský. Už i dříve turisté vyhledávali domácí produkty, čisté "bio" mléko a další. Tenhle model v podstatě funguje dodnes.

Kdy do hry vstupuje zimní sezóna?

Lyže, respektive ta zimní sezóna v pravém slova smyslu, se rozvíjí až s nástupem hraběte Harracha, takže na úplném konci 19. století. To začínají první lyžařské spolky. Ještě chvíli předtím ale nějaká podnikavá hlava vymyslela, že by mohlo fungovat, když bude bohatší turisty vytažovat koňmo na rohačkách na kopce, aby dolů mohli sjíždět.

Takže hlad po adrenalinu byl už tehdy?

Přesně tak, vlastně to byl takový adrenalinový zážitek, dalo by se říct. A zároveň to je opravdu ten milník, kdy vznikla zimní sezóna, která se pak začala velmi rychle rozvíjet. Do toho ale pak vstoupila první válka... Ano, lidé ještě těsně před jejím začátkem byli v takové euforii. Mysleli si, že už všechno vymysleli. A to jak v oblasti průmyslu, nejruznějších vynálezů, vzniká nám fotografie, kinematografie. Byli vlastně hrozně namlsaní, zejména v té vyšší třídě. Válka jim do toho hodila trochu vidle. Ale po ní se turismus dost rychle obnovil a rozjel ve velkém. Hodně lidí v Krkonoších už dokázal užít.

Můžeme už tedy hovořit o cestovním ruchu v pravém slova smyslu?

Určitě. Mnoho budních hospodářů najela na turisticko-ruchový model. Budař už není zemědělec, budař je malý hoteliér. Po Špindlu vznikají i další menší střediska. Někde vznikají už i hotely. Ale stále paralelně fungují klasičtí hospodáři, kteří to mají půl na půl. Zároveň nemizí ani klasičtí budaři, kteří turismus neřeší a jedou ve starém modelu.

Jak to pak historicky s budním hospodářstvím pokračuje dál?

Přichází do toho druhá světová válka, která budní hospodářství zařízne. Muži jsou na frontě, ženy pracují. Málo se to ví, ale s budním hospodářstvím tou dobou vypomáhají i váleční zajatci. No a s vysídlením Němců to víceméně padá. Zůstalo tady pár dřevařů a odborníků, ale nebylo to o tom, aby se hospodářství udrželo. Protože zejména v těch vyšších polohách byli právě spíše Němci.

V nižších polohách, kde bylo více Čechů, se hospodářství drží?

Spíše ne, tam to pak padá v 50. a zejména 60. letech, protože socialistická industrializace je tak masová, že se standard bydlení obrovsky zvedá. Je už naprosto obvyklé mít teplou vodu, splachovací záchod, mít ústřední topení a tady v kopcích to stále ještě není. Takže sem nikdo ani moc nechce.

A co na horách za komunismu?

Hned po válce přijde takzvaný princip národní správy, boudy si berou různé spolky či jednotlivci. Ještě před únorem 1948 a vznikem JZD, se v Krkonoších znárodnuje. Opuštěné statky po Němcích jsou dosídlovány lidmi z nížin. Víc a častěji se ale dosídlovalo v Podkrkonoší, do hor se lidé moc nehrnuli, protože tam byly ty podmínky stále náročné. Dá se říct, že tím budní hospodářství v podstatě zaniká.

Jaký osud čekal boudy za socialismu?

Staly se z nich často chaty ROH, dostaly je nejrůznější podniky jako rekreační objekty. A tuhle historii už myslím každý zná. O objekty se moc nestarali a je to vidět i na krajině, vše se proměnilo. V druhé půlce 40. let jsou ještě na snímcích vidět políčka, louky a pastviny. Později ale vše postupně zarůstá a zalesňuje se. Některé enklávy zanikly, jiné se zmenšily. Budní hospodářství žilo už opravdu jen maličko. A v době husákovské normalizace došlo k takovému zajímavému paradoxu...

K jakému?

Hospodaření na enklávách přežily státní statky. Staraly se jen o sklizeň sena. Dobytek si stáhly dolů. A postupem času měly JZD a statky čím dál větší problémy, co se senem, vlastně jim bylo na obtíž. A to je ten paradox. Když si vezmeme těch několik generací hospodářů předtím, ti by se doslova prali o každý kousek trávy a sena. A v druhé polovině 20. století je seno vlastně na obtíž. A i dnes funguje zemědělství vlastně na úplně jiném principu, ale to už se dostáváme do současnosti.

To mě přivádí k poslední otázce, kterou na vás mám. Co mají společného původní budní hospodáři s těmi dnešními?

Vlastně vůbec nic. První boudaři sem přišli za prací a to, že zde zůstali, byla spíš taková znouzectnost. Za pomoci obrovského úsilí našli způsob, jak tady přežít a žít. Pak sem začali pozvolna proudit turisté a situace se měnila. Zatímco dnešní hospodáři jsou tady primárně proto, že mají nějaký penzion, ubytování a víceméně stálou klientelu. A dobytek spíše jen jako doplněk. Společnost se prostě proměnila, to je vývoj, nehodnotím to negativně. A samozřejmě každá doba má svoje, nic není černobílé. Jisté ale je, že na horách to bude vždycky alespoň o trochu náročnější než v nížině.

Moc děkuji za váš čas a za rozhovor!

Jak je to dnes, vypráví Aleš Hnízdo z Labské boudy

„Nejkrásnější je, když se sem lidi vrací a poděkují nám, že je zde někdo, kdo k tomu má trochu jiný přístup. Takový nebyznysový, srdcařský. My sem pustíme lidi, ať je osm ráno nebo půlnoc.“

Jedněmi zatracovaná pro svůj specifický a ne zcela tradiční "roubenkový" vzhled, druhými milovaná pro svoji syrovost, svěbytnost a majestátnost. Ať už patříte do jedné či druhé skupiny, jedno je jasné – **Labskou boudu** nelze přehlédnout. Má bohatou historii a v jejím okolí se psaly a dodnes píšou velké příběhy. Aleš Hnízdo, její provozovatel a horal tělem i duší, nám vyprávěl o tom, jak často zachraňují zbloudilé turisty, jestli věří na Krakonoše a co pro něj boudaření znamená.

Jak a kdy jste se dostal na Labskou?

S manželkou máme moc rádi hory, já jsem už od narození horal. Mým tajným přáním bylo spát na Labské boudě, což se mi nakonec vyplnilo a strávili jsme tu tehdy dvě noci. Za nějaký čas slovo dalo slovo a v roce 2020 jsme přišli zkusit štěstí s tím, že tady budeme pracovat.

Aleš a Lucka Hnízdovi

Začal jste rovnou na pozici provozního?

Ano. Tenkrát, v době před covidem, nebyl dostatek personálu, což se vlastně nemění. Obecně je to s personálem opravdu hodně těžké. Ale já jsem měl štěstí a sehnal jsem lidi, kteří sem opravdu patří. Mám dva šikovně kuchaře z Prahy a moc je to tady baví. Vždycky říkám, že kvalitní lidi zůstávají a průměrní se točí. To platí v nížině a tady v horách dvojnásob.

Vy jste původně také z Prahy?

Je to tak, oba jsme s manželkou z Prahy, ale už bydlíme celoročně tady. Kromě úseků,

kteří jsou opravdu hluché. Po Velikonocích míváme tři týdny dovolenou a pak po 17. listopadu, před zimní sezónou. Ale nikdy tu není úplně prázdná. Když jsme pryč, zůstává tu třeba topič, takže když se někdo ztratí, vždycky je možnost pustit zbloudilou duši alespoň do vestibulu.

Říkal jste, že hory máte rád odjakživa. Změnil se váš vztah k nim od té doby, co jste na Labské?

Já jsem už od útlého věku jezdil s dědou do Jizerských hor, děda byl, dá se říct, vlastně taky boudař. Našel chalupu v Jizerkách a tam podnikal zájezdy s dětmi i s námi. Naučil mě milovat hory a od té doby se mě to drží. Podobný příběh s dědou horalem má i moje žena, ten její zase jezdil celý život do Strážného. Prarodiče do nás tu lásku vepsali. V manželce jsem to musel sice trochu probudit, ale je to v ní také zakořeněno.

A přišel přeci jen nějaký nečekaný střet s realitou?

Vždycky jsem miloval sníh, protože v nížinách ho pro mě býval nedostatek. Teď ho mám upřímně řečeno někdy trochu nad hlavu a těším se, až roztaje. Sníh tady totiž, i ve stávajících podmínkách, vydrží kolem pěti měsíců v roce.

Co je na boudaření nejkrásnější a nejtěžší?

Nejkrásnější je, když se sem lidi vrací a poděkují nám, že je zde někdo, kdo k tomu má trochu jiný přístup. Takový nebyznysový, srdcařský. My sem pustíme lidi, ať je osm

Interiér Labské boudy >

ráno nebo půlnoc. Samozřejmě ne vždycky úplně s úsměvem na tváři, ale otevřu. Loni mi třeba v půl druhé ráno volali Poláci, jestli bych jim otevřel. Zrovna jsem sice byl v Harrachově na festivalu, ale zavola jsem své ochotné manželce a ta je ubytovala. Takže to dobře dopadlo.

To je opravdu moc hezký příklad toho srdcařství...

My to tak prostě máme. Já to vnímám takovou tou původní optikou. Ne, že zavřeme ve čtyři nebo v šest odpoledne. Nemáme problém dát hladovým najíst třeba v deset večer, sice pak už nemají možnost vybrat si z několika chodů, ale hladu neumřou.

Jackie je třetí členkou rodiny

Upřímně řečeno, tohle se už v dnešní době jen tak nevidí.

Manželka mi říká, že jsem v tomhle takový svůj a jiný. Ale za mě je nepředstavitelné, že bych večer zamkl hospodu a nenapsal tam ani telefonní kontakt, nebo informace o první pomoci. Po lidech, kteří se sem přijdou ukrýt do vestibulu před škaredým počasím, nebo jen načerpat síly, nic nechceme. Pak nás o to víc mrzí některé negativní recenze na internetu. Podle některých je u nás draho a jen ždímeme z lidí peníze, ale opravdu to tak není. Nikdo, kdo boudaření nezkusil na vlastní kůži, si to nedovede představit.

To mě přivádí k otázce na zimu. Jak moc velké a náročné jsou přípravy právě na zimní sezónu?

Zima mě rok od roku učí a naštěstí jsem rok od roku chytřejší. Nejdřív jsem si na zimu nabíral skoro 1800 kilo brambor v domnění, že na tom ušetřím a nebudu se s tím muset tahat, ale realita je jinde. Brambory jsou

< Labská bouda

Budaření v Krkonoších kdysi a dnes

sice dobře uskladněné, ale jejich klíčení či měknutí se zabránit nedá. Třetinu jsem pak musel vyhodit. Teď sem na zimu sice brambory, pivo, maso a další, navozíme, ale už ne v takové velké míře. Obvykle jezdíme jednou týdně na větší nákup, ať máme potraviny čerstvější.

A co třeba elektrina, když zrovna řadí vichřice. Jste připraveni na výpadky?

Člověk musí být připravený. Chlapi z horské služby říkají, že když je člověk dobře oblečený do hor, tak by se mu nemělo nic stát, ale nikdy neříkej nikdy. To samé platí i s elektřinou a dalšími technickými záležitostmi. Musíte mít v pořádku komín, dostatečnou zásobu pevného paliva, které navíc musí být suché. Je to spousta proměnných. Elektrina za moji éru tady vypadla naštěstí jen dvakrát a opravdu to nebylo moc příjemné. Čekali jsme 4 hodiny na vysvobození, než sem dojeli. Navíc to bylo v zimě, přestaly jít čerpadla, kotel. Velmi brzy tu začalo být opravdu chladno, naštěstí zde byli jen jedni hosté.

Tak to ale pro ně zas musel být docela zážitek, ne?

Ano, pak říkali, že to bylo super dobrodružství. Že na to jen tak nezapomenou.

Ještě se vrátím k vaší větě na začátku o tom, že jste měl sen tady přespat. Proč zrovna Labská?

Mě vždycky fascinovala místa, která jsou nejvyšší, na vrcholcích a mají za sebou nějaký příběh. Což tahle bouda má.

Bohatou historii rozhodně má.

Třeba takový příběh Hanče a Vrbaty, je tady doteď cítit?

Myslím si, že každý druhý člověk, který sem jde, ví, co se tady stalo. Letos přijela skupinka dětí a jedna holčička říká: „Paní učitelko, to jste nám neměla včera pouštět ten film. To je přesně to samé počasí, co bylo v tom filmu!“ (film *Poslední závod*, pozn. redakce). Lidí to tady cítí a přemýšlí o tom, občas se ptají, kudy běželi a za jakých podmínek.

Zmínil jste film *Poslední závod*, měl jste třeba možnost hovořit s jeho tvůrci?

Ano, měl. Režisér *Posledního závodu* Tomáš Hodan mi říkal, že se po tom příběhu pídil šest let. A je to opravdu do detailu vymakané. Celá ta časová linka je zmapovaná vlastně minutu po minutě, kromě asi hodiny a půl,

Záběr z filmu *Poslední závod*

kdy nikdo neví, co se stalo. A i mně tohle vyprávění znovu vnučko přemýšlet o tom příběhu. I v souvislosti s tím, jak se lidé chovají dnes.

Myslíte tím, jak hory podceňují?

Přesně tak, teď nedávno v zimě sem přišla paní jen v teniskách a v džínách. Měla

omrzliny prvního stupně a byla podchlazená. Horská služba jí musela poskytnout první pomoc a nebylo to dobré. Do Špindlu by už živá nedošla.

Letošní zima byla v tomto ohledu bohužel dost tragická, i když byla vlastně mírnější, možná o to víc ji lidé podcenili...

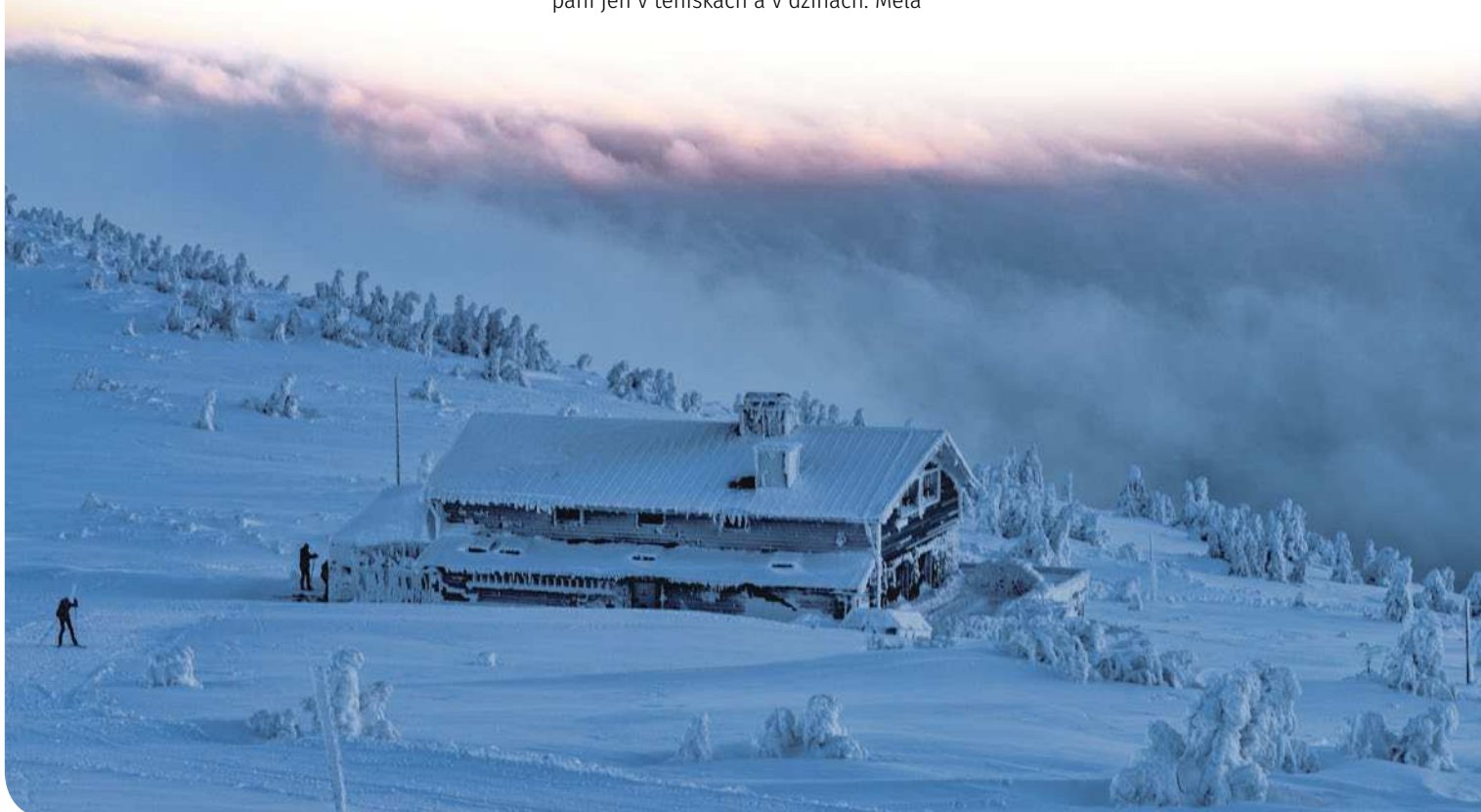
Je to možné. Minulé zimy byly rozhodně krutější, i ta loňská. Shodou okolností, když jsem rolbou vezl filmový štáb *Posledního závodu* z Labské, tak jsme potkali rodinu na túře. Říkali, že Krkonoše dobře znají a mají je proježděné na kole. Když jsem se pak vracel zpátky, už je zachraňovala Horská služba. Špatně odbočili u Mohyly Hanče a Vrbaty a i když stáli zhruba 50 metrů od tyčí, nevěděli kudykam. Skoro hodinu pak stáli v klubku a čekali na pomoc, a to včetně malého dítěte. Hory by se opravdu neměly podceňovat.

To zní, jako by to tady bylo skoro na denním pořádku, tyhle záchranné akce.

To naštěstí ne. Stává se to třikrát až pětkrát do roka, většinou v zimní sezóně, ve které občas selhávají i moderní technologie. Není

14

Děčínská bouda

signál, telefon se z chladu vybije a vypne a tak dále. Zhruba měsíc před ztracenou rodinou se ztratil pán, který měl být podle signálu někde pod Mohylou, ale našli ho až za rozcestím U čtyř pánů. To tehdy byla velká rojnice a intenzivní pátrání, našťestí ho opravdu našli.

Vnímáte tady nahoře nějak symbol Krakonoše? Co pro vás znamená?

Nechal jsem mu tady postavit dřevěnou sochu. Manželka mi někdy říká, že se mi vracejí hříchy z mládí, jak jsem se posmíval a říkal, že neexistuje a že mi to teď Krakonoš vrací, zejména tím počasím. Někteří místní starousedlíci mi říkali, že ho dokonce zahlédli, ale to štěstí jsem zatím neměl.

Když jste zmínil místní starousedlíky, povídal jste si s nimi někdy o minulosti Labské?

Ano, poznal jsem minimálně pět lidí, kteří pamatovali i tu starou boudu. Zažil jsem člověka z Vrchlabí, který mi vyprávěl o tom, jak tady hořelo. Když to zaslechli v rádiu, tak vyjeli nahoru podívat se, co se tu děje, a byli překvapení, lidé začali téměř hned vybírat zásoby ze sklepa, který požár vydržel, a odnášeli si plně tašky pív, ale i další věci.

Labská bouda (1904) >

na jednu dvě noci vyčistit hlavu, většinou do Špindlu nebo do Harrachova, tak jsem najednou fascinován, že tam jsou autobusy, veřejné osvětlení... Pro mě je Jilemnice okresní město a Vrchlabí hlavní město.

Takže Praha vám nechybí?

Ne. Je pro mě těžké si na tu masu lidí zvyknout, když tam jsem. Jezdívám tam na otočku, třeba k lékařům nebo za rodinou, to mi bohatě stačí.

Máte pocit, že něco děláte stejně jako boudaři kdysi? Cítíte nějakým způsobem jejich odkaz?

Loni, když byl rok Harrachů, tak sem pan starosta z Jilemnice přivezl potomky přímo hraběte Harracha, abych se dozvěděl víc o tom, co bylo dřív a aby se i oni podívali na místo, kde to jejich prapředek měl rád. Já se snažím to dělat s úctou k boudařům minulých generací. Asi to nikdy nebude stejně, doba se mění. Ten pilíř a základ by tam ale měl být, a to je být tady pro lidi a pomáhat jim, když jsou v nouzi.

Jaké jsou vaše plány do budoucna? Víte, že zde proběhla dost rozsáhlá rekonstrukce.

Teď jsme opravili štít. Nechali jsme ho zateplit a natáhli jsme barvu. Budova je teď

světlejší než byla. Příští rok se bude dělat terasa, která už toho má hodně za sebou. Vlastně si ještě pamatuje natáčení filmu Svatební cesta do Jiljí a Josefa Abrháma. Dole ještě plánujeme zbudovat dva menší sály. Aby skupiny měly svůj klid.

Co pro vás vlastně znamená Labská jako taková? I v tom smyslu, jak vypadá, jak je jiná, specifická.

Kdyby byla o dvě patra nižší, tak je to za mě jedna ze tří nejkrásnějších bud tady v Krkonoších. Pan architekt Řihák ji postavil ve své nejlepší době víře. Moc nechápu lidí, kteří k Labské mají neustálé výhrady. Za mě je to vlastně bezvadná stavba.

Mně právě přijde, že sem do Labského dolu, který je celý takový temný a drsný, bouda krásně zapadá.

Přesně tak. Pořád je ale pro spoustu lidí kontroverzní, našťestí se už s kritikou té stavby jako takové setkávám čím dál méně, ale je to asi i dobou. Lidi to neřeknou přímo a pak to raději napíšu. To pak člověk třeba čte recenzi, kde stojí: „Dobré jídlo, ale hnusný barák.“ a dají jednu hvězdičku. Už jsem se nad to lehce povznesl, ale někdy mě to štve.

Moc děkuji za váš čas a za rozhovor!

Luční bouda

A co historie „nové“ Labské boudy?

Potkal jsem se s člověkem, který tady dělal provozního v letech 1986–1996. Vypravoval mi, že boudaření bylo před rokem 1989 úplně jiné. Lidé s tou boudou žili, bohužel měli často i problémy s alkoholem, ona ta izolovanost byla mnohem větší, než je teď. Na druhou stranu boudy žily více komunitně dohromady. Boudaři se pravidelně scházeli buď tady, na Martinovce, Vosecké nebo na Dvoračkách. Hráli karty nebo na kytaru.

Víte, jak byla Labská vnímána ještě před vaším nástupem?

Před rokem 1989 měla, myslím, dobré jméno, ale po revoluci se to v divokých devadesátkách zvrtilo. Lidé se tady na tom snažili vyřezávat peníze, což se úplně nepodařilo. Pro nás je občas opravdu těžké i po těch letech získávat to dobré jméno zpátky.

Když se rozhlížím kolem, fascinuje mě, jak je Labská obrovská. Jaké to je, když jste tady se ženou sami? Už jste si na to zvykli?

Sám jsem tady byl se ženou čtyři dny za covidu. A musím říct, že to bylo zvláštní. Je to zde dost působivé i tím, že odtud nevidíte světlo z civilizace. Je tu velká tma a hlavně ticho. Když jedeme jednou za měsíc někam

Kromě skvělých sportovních i gastronomických zážitků můžete vyhrát sud krkonošského piva nebo dvoudenní pobyt pro 2 osoby.

Krkonošská

ZDOLEJTE JEDINOU VYSOKOHORSKOU

Hltejte pivo, ne kilometry. Krkonošská pivní stezka je pro požitkáře i milovníky výhledů

Je pátek ráno, čeká vás už jen pár pracovních povinností a pak hurá za dobrodružstvím. Partnera i děti tentokrát necháte doma, místo toho nazujete pohorky, sbalíte krosnu, pár kamarádek a vyrazíte. Kam? Přece na Krkonošskou pivní stezku. Jedinou horskou pivní stezku v Evropě, kterou můžete projít za víkend. A navíc je i pro holky, to víme z vlastní zkušenosti!

Jen si to představte. Cestou se vám otevírají ta nejhezčí krkonošská panoramata, ochlazuje vás vlhý horský vzduch a vítr, zurčí kolem vás chladné horské prameny. Těžkosti všedních dnů v téhle krásné kulise necháváte tak nějak přirozeně v podhůří. A to zdaleka není všechno, v cíli na vás čeká lahodné řemeslné pivo z jednoho z našich minipivovarů. A řekněme si upřímně, jen málokdy chutná pivo lépe než v horký letní den po několika nachozených kilometrech a mnoha nastoupaných výškových metrech.

Projděte stezku od 1. 6. do 1. 10. a soutěžte o ceny

Pokud by vás ale ani tohle dostatečně nenalákalo, máme tajné eso v rukávu. Když v rozmezí od 1. 6. do 1. 10. 2024 navštívíte všechny minipivovary a dáte si v každém z nich alespoň jedno pivo, získáte drobný dárek s designem pivní stezky, a navíc budete zařazeni do slosování o hodnotné ceny – 4x dvoudenní pobyt pro 2 osoby na krkonošských hotelech, 5x velký sud piva a další ceny. Letošní ročník je navíc už desátý! Podrobné informace o pravidlech soutěže na Krkonošské pivní stezce naleznete na konci tohoto článku.

Základní rada zní: nespěchejte

Směř, tras a rychlostí, jak zdolat Krkonošskou pivní stezku, je takřka nespočet. Ať už si ji rozdělíte do dvou či tří dnů, nebo

se budete v rámci sezóny vracet a součástí každé vaší túry či výletu bude jeden pivovar, je jen a jen na vás. My vám ale chceme doporučit jednu zásadní věc. Nespěchejte. Tenhle prožitek není o hltání kilometrů, závratném tempu a splněných odznáčích na chytrých hodinkách. Je to o tom užít si společný čas s přáteli, vychutnávat si výhledy, dobře se najíst a užít si svět a okamžiky tady a teď se sklenicí poctivého lokálního zlatavého moku v ruce.

A jaká piva na stezce můžete ochutnat?

Fries

Pivo Fries vaří na Penzionu Andula, který poskytuje i ubytování a skvěle zde vaří. Zatímco budete chladit své hrdlo pivem, nohám můžete po nastoupaných metrech dopřát odpočinek v příjemně chladném jezírku. Při troše štěstí zahlédnete i několik roztomilých čolků, kteří v něm žijí.

Fries sládek Jan Králík vaří z českého sladu a chmele a zakládá si na kvalitě

pramenité vody, jejíž zdroj vyvěrá na Frie-sových boudách. V nabídce mají celoroční klasiku v podobě světlého ležáku, polotmavého speciálu či polotmavého piva typu Ale. Sezónně pak střídají nejrůznější limitky, třeba Indian Pale Ale, Red IPU a nebo Sour Beer, tedy takzvaný kyseláč.

Trautenberk

Pivovar Trautenberk patří do nejmladších přírůstků v rodině krkonošských minipivovarů. Vybudovali ho v obci Malá Úpa, čísla popisném 87, v prostorách bývalé Tippetltovy boudy, později známé jako hotel Družba.

Pokud byste to s pivem trochu přehnali, můžete se tu navíc i ubytovat. A to buď na pokojích nebo v takzvané spacákovně s kapacitou 20 osob. Nezapomeňte si tady taky dát něco dobrého na zub, vaří totiž opravdu skvěle a z široké nabídky si vybere každý.

Pivo připravují bez pasterizace a filtrování, osvěžující, řízné a hořké tak akorát. Nabídku piv postupně obměňují, abyste měli stále důvod se k nim vracet.

Sněžka

Krásné prostředí Krkonoš a poctivé pivo s příhodným názvem Sněžka, to je Pecký pivovar. Nabízí celkem čtyři druhy piv rozličných stupňů i chutí, dbají na čistotu při

pivní stezka

PIVNÍ STEZKU V EVROPĚ

vaření, správnou teplotu, kvalitu ingrediencí, délku kvašení i kvalitu stáčení. Pivo navíc můžete ochutnat přímo v jejich pivovaru a vybrat si tak to, které vás bude bavit nejvíc. Další kousky si pak můžete vychutnat ve stylové pivnici.

Ve vedlejší Boudě Máma, která je k pivovaru přidružená, můžete složit hlavu, oddechnout si v nově vybudovaném wellnessu, nebo si dát do těla při squashi. Samotnou výrobu zlatavého moku si prohlédnete i při komentované exkurzi spojené s ochutnávkou piv a dalších kulinářských specialit.

16

Krkonošský medvěd

Na počátku vzniku vrchlabského minipivovaru Krkonošský medvěd stál přírodní vrt, který čerpá vodu přímo z oblasti takzvaného vrchlabského pekla, ale nebojte se. S peklem má voda společného jen to, že je po čertech čistá.

17

Pivo se zde od roku 1995 vaří převážně z českého sladu. Základem výroby je klasický 12° Světlý ležák českého typu, vařený tradičním rmutovacím postupem na tři rmuty, díky kterému české pivo plzeňského typu získalo svůj světový věhlas. Jeho

intenzivní a zároveň jemnou hořkost mu dává Žatecký poloraný červeňák, klasická česká odrůda chmele.

Hendrych

Příběh vrchlabského pivovaru Hendrych začal snem o rodinné firmě, která dělá skvělé české produkty. Myšlenky a plány se rodily postupně. V roce 2012 dokončili nezbytné přípravy a v září uvedli pivo na trh. Od té doby jdou za kvalitou – plným, hořkým a osobitým pivem. Český produkt, plná chuť, kvalita, originalita, příjemná hořkost. To všechno a daleko víc najdete v každé sklenici jejich piva.

Na cestu si pivo můžete koupit přímo v pivovaru, pokud by jste si ale Hendrycha chtěli užít čerstvě načepovaného, budete se muset stavit buď na Friesových boudách nebo v Craft Coffee v Peci pod Sněžkou.

Krkonošská pivní stezka očima Zuzany Zavadilové, alias @holkanatripu.cz

Krkonošská pivní stezka je podle mě dokonalý nápad. Mají na výběr ze dvou tras, které vedou z Malé Úpy do Vrchlabí a obě zahrnují pivovary Trautenberk, Pecký pivovar, pivovar Fries a pivovar Medvěd. Po cestě sbíráš v jednotlivých místech razítka, za která pak můžeš dostat nějakou odměnu.

Náš začátek byl v pátek večer v pivovaru Trautenberk. Ochutnali jsme všechny druhy piv, co tam byly a největší překvapení pro nás byl jeden z jejich speciálů a to byl kyseláč (sour beer). Přespali jsme přímo v pivovaru Trautenberk, kde mají stylové pokojíčky. Ráno jsme si s menší kocovinou sbalili batůžky a vydali se směr chata Jelenka. Tady byla naše první sobotní zastávka, kde ještě točili pivo Trautenberk. Pak už to bylo do pořádného kopce směr Sněžka. Přímo na Sněžku jsme nešli, protože počet lidí nás odradil, ale ty si tam samozřejmě vylézt můžeš.

Hlavní část jsme měli za sebou a do kopce už to moc nebylo a po odšlapaných kilometrech nás čekala odměna v podobě piva Fries na Andule. Můžeš tady ochutnat i pivo Hendrych, které pochází z Vrchlabí.

V neděli ráno jsme se vydali dolů směr Pec pod Sněžkou a jako první zastávka byl Pecký pivovar, kde jsme si dali jen pivo. Čekal nás

19
Krkonošská pivní stezka

Pravidla

- 1** Krkonošská pivní stezka se otevírá 1. 6. a uzavírá 1. 10. 2024.
- 2** Vytiskněte si nebo vyzvedněte v některém z informačních center v Krkonoších leták Krkonošské pivní stezky.
- 3** Vydejte se na cestu podle jedné z doporučených tras.
- 4** Navštivte postupně všechny zapojené minipivovary. Za každé vypité pivo dostanete od obsluhy do letáčku razítko.
- 5** Za 5 piv – mohou být i malá (1 pivo z každého minipivovaru) získáte drobný dárek s designem pivní stezky (pozor, letos se chystá novinka) a navíc budete zařazeni do slosování o hodnotné ceny – 4x dvoudenní pobyt pro 2 osoby na krkonošských hotelech, 5x velký sud piva a další ceny.

totiž zase pořádný výšlap na Růžohorky. Byl to tedy poslední pivovar, který jsme měli v plánu navštívit. Cesta nahoru nám dala zabrat, ale ty výhledy za to zase stály!

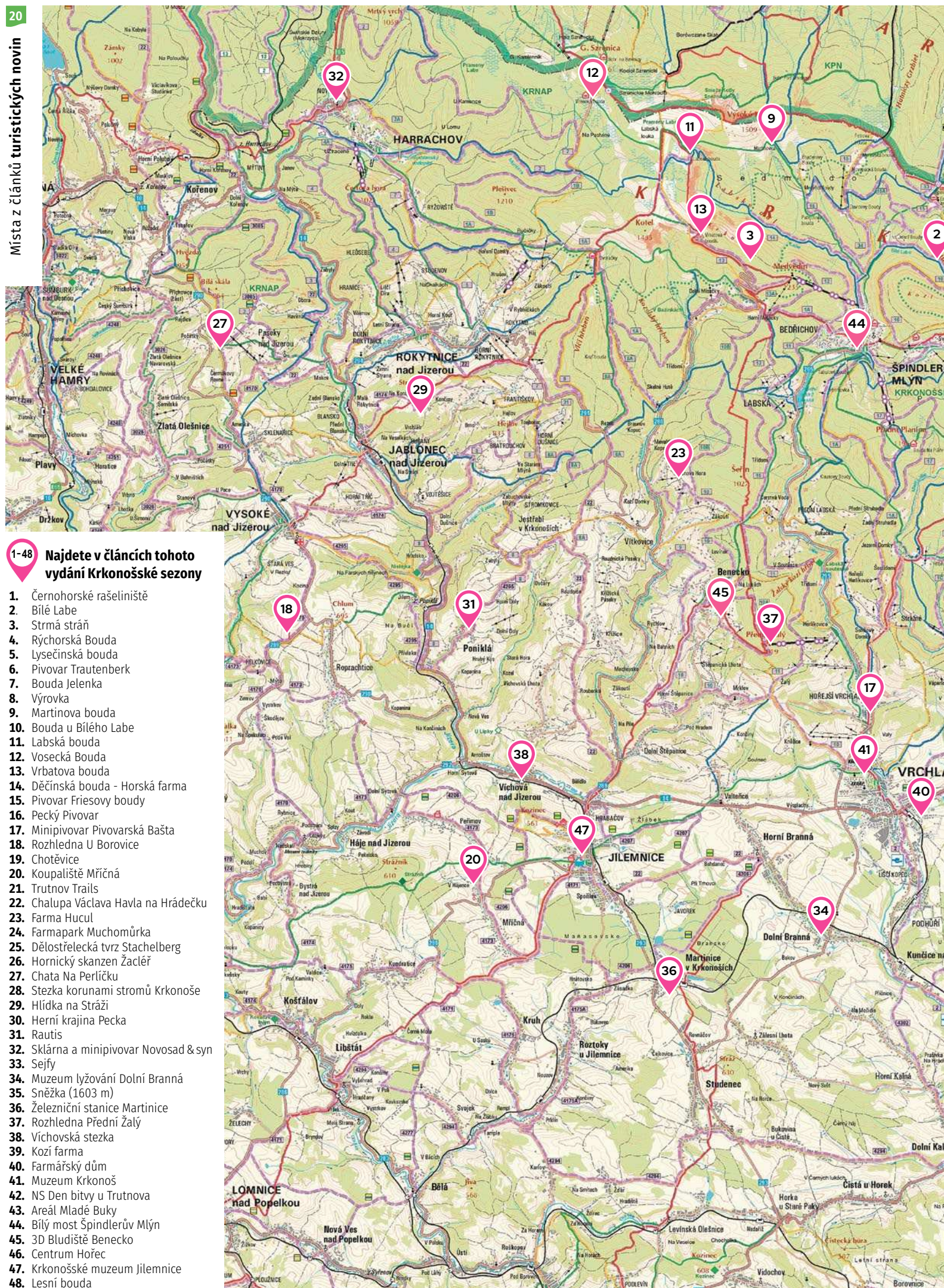
Celkem jsme ušli cca přes 40 km, ochutnali několik značek piv a skvěle se bavili. Jelikož každý den jdeš okolo 20 km a často se stává na pivo, tak to žádná velká túra není, ale samozřejmě do kopce se dost zahřeješ!

Kam pro další info

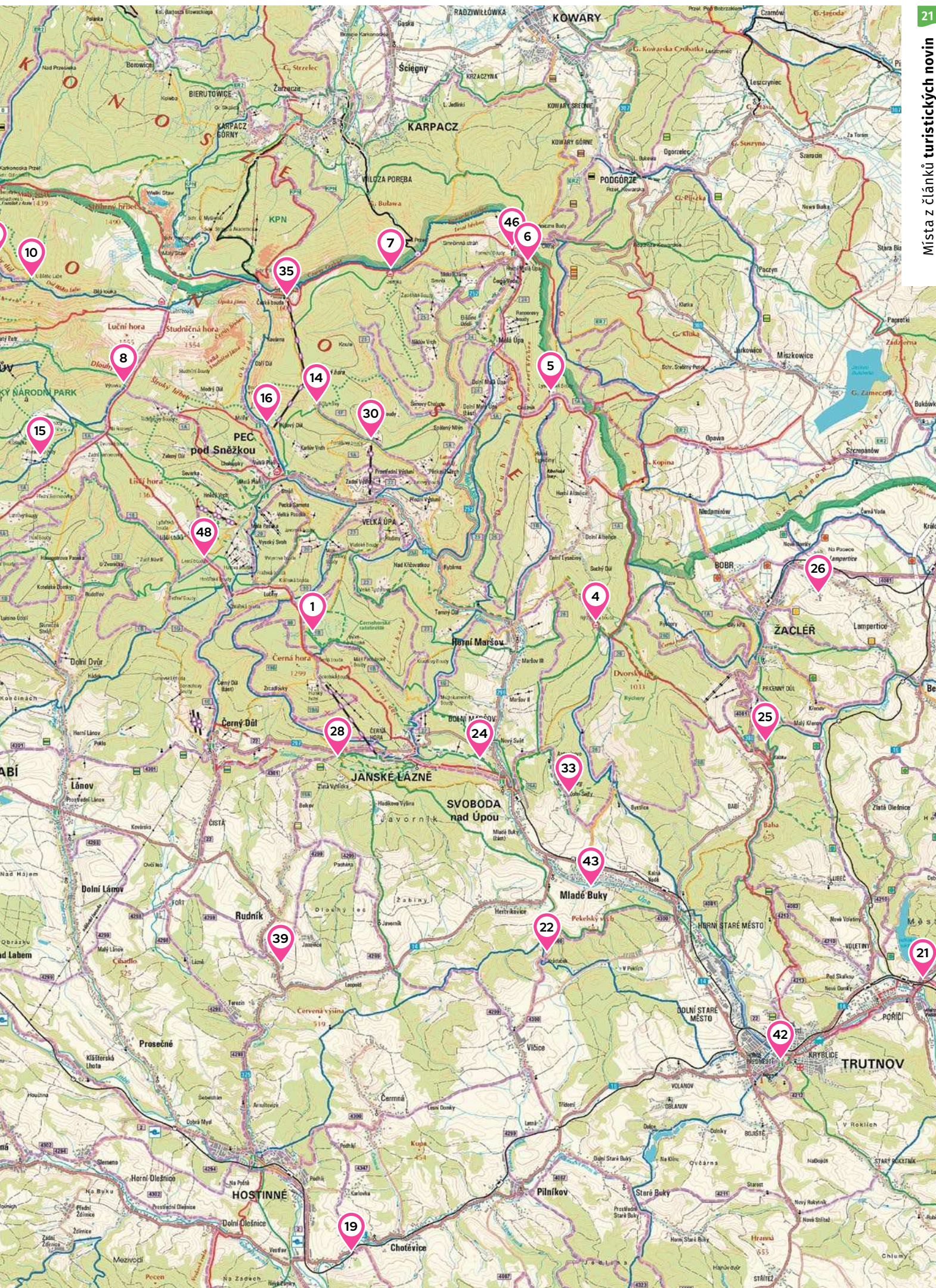
Celá trasa Krkonošské pivní stezky je dostupná na mapy.cz/s/lususoboka

- krkonose.eu/krkonosska-pivni-stezka
- facebook.com/krkonosskapivnistezka
- Kompletního průvodce do mobilu nabízí aplikace **SmartGuide** a trasa **Pivo v Krkonoších**.

1-48 Najdete v článcích tohoto vydání Krkonošské sezony

1. Černohorské rašeliště
2. Bílé Labe
3. Strmá strán
4. Rýchorská Bouda
5. Lysečinská bouda
6. Pivovar Trautenberk
7. Bouda Jelenka
8. Výrovka
9. Martinova bouda
10. Bouda u Bílého Labe
11. Labská bouda
12. Vosecká Bouda
13. Vrbatova bouda
14. Děčinská bouda - Horská farma
15. Pivovar Friesovy boudy
16. Pecký Pivovar
17. Minipivovar Pivovarská Bašta
18. Rozhledna U Borovice
19. Chotěvice
20. Koupaliště Mřičná
21. Trutnov Trails
22. Chalupa Václava Havla na Hrádečku
23. Farma Hucul
24. Farmapark Muchomůrka
25. Dělostřelecká tvrz Stachelberg
26. Hornický skanzen Žacléř
27. Chata Na Perličku
28. Stezka korunami stromů Krkonoše
29. Hlídky na Stráži
30. Herní krajina Pecka
31. Rautis
32. Sklárna a minipivovar Novosad & syn
33. Sejfy
34. Muzeum lyžování Dolní Branná
35. Sněžka (1603 m)
36. Železniční stanice Martinice
37. Rozhledna Přední Žalý
38. Víchovska stezka
39. Kozi farma
40. Farmářský dům
41. Muzeum Krkonoš
42. NS Den bitvy u Trutnova
43. Areál Mladé Buky
44. Bílý most Špindlerův Mlýn
45. 3D Bludiště Benecko
46. Centrum Hořec
47. Krkonošské muzeum Jilemnice
48. Lesní bouda

Malebná místa pod horami

Roprachtice >

Projíždíte jimi na vaší cestě do hor a shlížíte na ně z krkonošských hřebenů. Podhorské obce pulsují kulturou a tradicemi, nebo naopak poklidně sedí v krajině, která se vlní o trochu méně, ale voní, kvete a zve k procházce. Uchovávají krkonošské hodnoty, architekturu i původní řemesla. Podhůří je životodárným podhoubím, ze kterého vyrůstají horské masivy, a společně tvoří jeden dokonale celý celek.

Pojďte na výlet do míst, kde Krkonoše začínají

Že není vlček jako vlček, zjistíte v Roprachticích

Pokud jste tuto obec v západních Krkonoších dosud neobjevili, pojdte se nechat okouzlit. Každé zákoutí nabízí trochu jinou atmosféru. Projdete kolem podkrkonošských roubenek, po loukách i mezi lány polí. Když se však za zatáčkou vyloupne

panorama Krkonoš, pochopíte, že jste stále horám na dosah. Zvláště na podzim má tohle místo až zadumanou náladu, ale nijak pochmurnou. Jako když mlžným oparem prosvitají sluneční paprsky. Tento genius loci na vás bude působit především u kostela Nejsvětější Trojice.

Není divu, že výjimečné lokality Roprachtic ocenili i filmaři pro záběry do snímku Krakonoš a lyžníci a Zapomenuté světlo.

Rozhledna U borovice

Unikátní je i příběh rozhledny U borovice nad Roprachticemi. Pan **František Hubař** je člověk se srdcem zapáleným, nadšeným a odhodlaným. A tak se rozhodl splnit svůj dětský sen a postavit rozhlednu.

18

V místě, kde jeho rodina hospodařila, vybudoval 18 metrů vysokou stavbu ze žulových kvádrů. Ty sháněl po širokém okolí ze starých zbouraných domů. Na kopec jich navozil 38 nákladních aut. Vše za vlastní náklady, z lásky k tomu místu, pro radost nejen sobě, ale i všem, kdo po schodech rozhledny vystoupají za 360stupňovým výhledem do kraje. Nechte se také potěšit!

Vlček, který nekouše

Je název naučné stezky, která vás obcí provede. Není zdaleka jen pro děti, ačkoliv je na ni díky hrací kartě, kuličkodráze a dalším herním prvkům zabavíte krásně. Hlavní myšlenkou stezky je představit místní poklady v podobě malebných míst i příběhů. Poznáte rodáky, kteří se svým řemeslem zapsali nejen do historie obce. Například sáňky, které se v Roprachticích vyrábějí, jsou světovým unikátem. Špičaté zelí široko daleko vyhlášené. A co je roprachtický zadovák? Pojdte to zjistit na procházku!

NS Vlček, který nekouše

Do Chotěvic na poutní místa i do netradičního kostela

Zveme vás na výlet do údolí Pilníkovského potoka, do lesů, za výhledy, na poutní místa a křížovou cestu. I do netradičního kostela.

Na Mariánské poutní místo a do lesního areálu Hájemství

Do Chotěvic můžete dojet autem i vlakem. Start výletu je totiž u vlakové zastávky, kde lze i parkovat. Hned na začátku vás čeká stoupání vzhůru po cyklotrase 4347. Z té po 2,5 kilometrech odbočíte do lesů, v nichž objevíte **kemp Svatá Kateřina**. Po lesních cestách dále pokračujte k poutnímu kostelu Navštívení Panny Marie. Ten byl vystavěn u zázračné studánky, která prý vrátila zrak slepé ženě. Je to místo, které stojí za zastávku a krátké spočinutí, ať už v zářky a pohádky věříte či nikoliv.

Pro umocnění zážitku projděte křížovou cestu. Poté putujte dále, k **lesnímu areálu Hájemství**, který je plný lásky a úcty k přírodě. Na palouku obklopeném břizami kvete vřes. Stojí tu dřevěné sochy i vyhlídková věž. Prozkoumejte Keltský stromový kalendář nebo cestu dřeva. Nejsou to jen atrakce určené pro zábavu, každá má svůj hlubší smysl a symboliku. Žlutá turistická trasa vás pak zavede do Debrného a odtud dojedete podél Labe a Pilníkovského potoka zpět do Chotěvic.

Trasa na mapě:
mapy.cz/s/nafupaleca

Kostel se Spidermanem

Chotěvický kostel byl vystavěn roku 1863. Celou druhou polovinu dvacátého století sloužil sporadicky a desítky let chátral. Obec Chotěvice se rozhodla kostel v 90. letech začít postupně renovovat, z obecního rozpočtu byla opravena střecha i krov.

Pak se po cyklostezce nad ním začala procházet **Karin Krajčo Babinská**. Zapůsobil na ni tak, že se spolu s manželem Richardem stali nejen jeho patrony, ale také hybateli renesance svatostánku. Skrz nadaci Andělové shánějí finance na rekonstrukci novorománské stavby. Organizují koncerty, jejichž výtěžek následně nadace investuje zpět do obnovy kostela. Na restaurování historických děl se podílejí známé osobnosti, např. Lucie Bílá, Jaromír Jágr nebo Leoš Mareš. Kostel je ale zároveň popartovou galerií umělce Josefa Rataje, nečekejte tedy klasický střídmý interiér. Je to prostor inspirativní, který snoubí úctu k církevním hodnotám s novou, moderní energií. Ze stropu visí Spiderman, z neonových obrazů se směje Bart Simpson nebo Batman. Zní to neuvěřitelně bizarně, že? Jak tyto nečekané kontrasty zapůsobí na vás?

Mříčná je nenápadná, ale překvapivá, stejně jako její největší hrdina

Podhorskou obec svírá v objetí Klimentův vrch, Hrobka a Dvoříště. Údolím mezi nevysokými kopci protéká potok Olšina. Klikatí se po celé délce Mříčné, aby se v Peřimově vli do Jizery, jen kousek od jedinečného železobetonového mostu.

Věděli jste například, že se zde nachází kulturní památka? Konkrétně **tvrziště Smiřično** ze 14. století. Z původní tvrže patřící i rodu Valdštejnů dodnes nezbylo nic, než asi 2 metry vysoký travnatý palouček. A jelikož to není jediný středověký pozůstatek, který byl na území obce objeven, je Mříčná zařazena mezi archeologická naleziště. Mezi nejznámější rodáky patří **Jan Buchar**, průkopník lyžování a horské turistiky v Krkonoších, a lyžař **Václav Vrbata**. Oba muže pojí nejen místo narození, ale také tragická událost, jež život jednoho z nich ukončila.

Na koupaliště za letním osvěžením i celodenní zábavou

Přírodní koupaliště je nově zrekonstruované, nabízí osvěžení i v největších vedrech, ale vyžití pro pohodový den tu najdete po celý rok. Součástí areálu je volně přístupné víceúčelové hřiště, posilovací stroje, workoutové hřiště, dětská prolézací sestava a vzduchové trampolíny.

Naučnou stezkou k houpačce Večerníček

Chcete-li v okolí Mříčné strávit příjemný a poklidný čas v přírodě, využijte jednu ze čtyř tras **místní naučné stezky**. Všechny trasy

Obětavý hrdina Václav Vrbata

V domě s číslem popisným 98 se v roce 1885 poprvé nadechl Václav Vrbata. Vyrůstal se sedmi sourozenci, není tedy divu, že byl v kolektivu oblíben pro svou pracovitost a obětavost. S Bohumilem Hančem se potkal v tělovýchovné organizaci Sokol, sblížili se během společné vojenské služby v Sarajevu. Vrbata byl též vášnivým lyžařem a úspěšného přítele obdivoval. Aby ho podpořil v posledním závodě, vyrazil 24. března 1913 na krkonošské hřebeny. Jak příběh pokračoval a skončil, víme všichni. Opuštěný, promrzlý a bez kabátu vydechl Václav Vrbata naposledy u Zlatého návrší, kde ve věku osmdvaceti let v duchu své dobré a obětavé povahy položil život za nejlepšího přítele.

začínají u obecního úřadu, kde také po celé léto točí zmrzlinu. Vyberte si barvu trasy podle tematiky, která vás zajímá nejvíce. My doporučujeme zvolit zelenou a žlutou trasu, čímž vznikne pohodový okruh, který vás provede kolem koupaliště pod vrch Hrobka. Ujdete celkem čtyři kilometry. Okruh vás zavede také k houpačce Večerníček, která nabízí zhoupnutí s výhledem na Krkonoše.

Znáte projekt Houpačky z hor?

Vznikl díky zkušeným arboristům, profesionálům pečujícím o stromy. Pracují v korunách stromů, často zasazených do krásné krajiny, v místech s výhledem.

Stejně chvilu, jaké zavěšení mezi ševelicím listím zažívají oni, chtěli dopřát všem kolemjdoucím. Houpačka je důvodem na chvíli zastavit na místě, které byste jinak možná minuli. Někomu se stane cílem výletu. Dopřejte vám upřímnou dětskou radost z něčeho tak prostého, jako je zhoupnutí.

Podlehnete kouzlu korun stromů třeba právě na houpačce Večerníček. Všechny ostatní objevíte tady:

www.houpackyzhor.cz

Cyklistický rozcestník

aneb jak zvládnout Krkonoše na kole

Prudká převýšení střídají táhlá stoupaní a každé svezení z kopce je vykoupeno dalším dupáním nahoru. To jsou faktory, které někoho motivují, jiného by mohly odradit. A to by byla škoda! Členitost krkonošské krajiny a stovky kilometrů cyklostezek totiž umožní naplánovat trasy každému na míru. Lanovky a cyklobusy vás přiblíží na vrcholy za rozhledy, které ze sedla kola jinde nevidíte. A krkonošské podhůří nabízí pohodové výlety s přívětivějším výškovým profilem a výhledy tentokrát z nížiny směrem vzhůru na panorama nejvyšších hřebenů.

Samí víte nejlépe, jaké výkony, trasy a tempo vám vyhovují. Podle toho volte jednu z našich čtyř variant, jak si užít Krkonoše na kole. Nebo je mezi sebou libovolně nakombinujete? Dobrá zpráva je, že ať už se poznáte ve variantě 1), 2), 3) nebo 4), jsou pro vás Krkonoše naprosto správnou volbou.

1. Je vaším mottem „Shut up legs“? Je pro vás každý kopec výzva, která vás vyhecuje k ještě lepším výkonům?

Více než 900 km cyklotras vás v Krkonoších provede přírodou, kterou jinde nevidíte. Stoupaní si můžete užít do sytosti, nebo třeba celé pohoří projet od východu na západ skrz jednotlivá údolí i hřebeny po Krkonošské diagonále. Vyberte si z připravených tras různé délky a náročnosti.

www.krkonoše.eu/doporučene-cyklovylety

VÝLET PRO VÁS

Z Horní Malé Úpy do Vrchlabí

Náročná trasa střídá technicky obtížnější úseky s pohodovým asfaltovým povrchem. Určitě tedy volte horské kolo. Doporučujeme zahájit výlet ve Vrchlabí, kde nastoupíte na linku č. 1 Krkonošských cyklobusů. Ta vás vyveze až na Horní Malou Úpu. Pokud si chcete nějaké to stoupaní ušetřit, zkuste variantu se sjezdem do Janských Lázní a vyvezte se na Černou horu kabinkovou lanovkou.

Obě varianty trasy nabízejí nádherné výhledy. Ty první se otevírají už na Pomezních boudách. Malá Úpa si uchovala punc pravé krkonošské obce, je tu přívětivý klid. Právě

Lanovka na Čertovu horu

tady také poprvé zahlédnete Sněžku, která vás bude po většinu výletu doprovázet. Nádherný pohled na ni je z Emminy cesty, z Lučin i při sjezdu z Černé hory. Emmina cesta je technicky náročnější – zpevněná lesní cesta je v pravidelných intervalech přepažena širokými odtokovými kanálky. Budete kličkovat mezi kameny i kořeny stromů. Náročný je také sjezd z Černé hory, kde je navíc v letní sezoně třeba počítat s proudem pěších turistů i pohybem koloběžek. Tím spíš si potom vychutnejte luční enklávu Lučiny a cestu od Pražské boudy směrem k Lesní. Na Tetřevích boudách se posilněte něčím moc dobrým za odměnu – teď už vás čeká jen cesta dolů, tak ať si nohy klidně ztěžknou!

Délka trasy: 45 km

Trasa v mapě: mapy.cz/s/galezehube

2. Volíte raději volnější tempo, rádi se kocháte okolní krajinou a nepotřebujete ke štěstí propocené trikoty?

Krkonošské hřebeny jsou dostupné i pro vás, nechte si na ně pomoci od Krkonošských cyklobusů. Jejich linky vás vyvezou na Špindlerovu boudu, Benecko, Horní Mísečky a další místa. Sledujte aktuální jízdní řády a využijte je!

Cestu vzhůru mohou zajistit i lanovky – během letní sezony jezdí na Černou horu, Medvědíu a Pláň, Čertovu horu, Portášky, Hnědý vrch, a Kejnou na Benecku. Pro cestu zpět volte jeden z připravených **dlouhých sjezdů**. Neznamená to, že pojedete stále z kopce, krkonošské hřebeny se vlní nahoru

Emmina cesta

a dolů i v nejvyšších partiích. Ale nevyčerpáte se hned prvním výšlapem a užijete si výlet

podle vašich představ a sil.

www.krkonose.eu/dlouhe-sjezdy

VÝLET PRO VÁS

Sjezd do Kraje zapadlých vlastenců

Děj slavného románu Karla Václava Raisa „Zapadlí vlastenci“ je situován do obce Paseky nad Jizerou. Je odlehlá a její domky jsou rozestěny po kopcích i pod nimi. A je tu až romanticky kouzelně. Projedte krajem, který inspiroval k vytvoření velkého díla, užijte si krásné výhledy, roubenky i místní muzeum.

Začněte v Jablonci nad Jizerou, kde lze bezplatně zaparkovat v centru města. Linka Krkonošského cyklobusu č. 1 vás zaveze do Harrachova, kde přestoupíte na lanovku a necháte se vyvézt na Čertovu horu. Zpět do Jablonce pojedete 21 km. Pokud nespěcháte, zastavte se určitě v muzeu Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nebo v Četnické stanici, malé expozici v Jablonci nad Jizerou.

Trasa v mapě: mapy.cz/s/cogapodanu

3. Máte rádi adrenalin, jízdu technicky zajímavým přírodním terénem a klopené zatáčky?

Je pravda, že Krkonoše mnoho technických tras nenabízejí. To je dáno tím, že na území národního parku se můžete na kole pohybovat pouze po silnicích, místních komunikacích a cestách, které k tomu Správa KRMAP vyhradila. Ale dorazte i tak a zatáčky naklopte na trailech. Je jich tu pro vás připraveno dost a další se chystají. Pokud se chcete trochu vyřadit v terénu, zkuste

bikeparky nebo pumptracky.

www.krkonose.eu/bike-parky-a-tracky

VÝLET PRO VÁS

Trutnov Trails

Je název sítě jednosměrných terénních stezek pro horská kola na Trutnovsku. Proměnlivá krajina Jestřebích hor a Čížkových kamenů ukrývá pískovcové balvany, skály, lesy i louky. Dala vzniknout rozmanitým trasám, flow trailům s úžasnými výhledy, i sjezdově laděným, syrovým, ryze přírodním trackům.

Vybrat si můžete z 19 trailů různé obtížnosti, celkem je tu 40 km tras.

Traily jsou rozděleny do tří skupin. Zvolíte červené technické tratě přírodního stylu, lehčí modrou verzi vhodnou i pro rodiny s dětmi, nebo si troufnete na černou a pokoříte jednu z nejtěžších trailů v republice? Specialitou jsou i výstupové traily, kterými vyšlápnete na začátek sjezdů.

21
Trutnov Trails

Pokud jste v terénu začátečníci, upozorňujeme, že i modré tratě jsou v porovnání s jinými v republice náročnější. Nejste si jisti, že to zvládnete? Poradte se na základně ve Lhotě! Můžete si tu také půjčit adekvátní vybavení, dokoupit, co potřebujete a posilnit se či odměnit za výkon. Otevírací dobu Základny i trailů si raději ověřte na webu, mění se v závislosti na sezoně a obojí může být uzavřeno v případě nepříznivého počasí. Standardně jsou traily přístupné od dubna do října.

Vše o trailech včetně jejich členění a popisu najdete tady: trutnovtrails.cz

4. Nechcete se vázat na lanovky ani cyklobusy a k pravému krkonošskému zážitku nepotřebujete šplhat na vrcholy?

Pak vyrazte do podhůří. Trasa k výběru je tu nespočet, výhledových míst také požehnaně.

www.krkonose.eu/podhurim-na-kole

VÝLET PRO VÁS

Z Hostinného kolem Hrádečku

Město Hostinné stráží dva obří na radniční věži. U nich začíná trasa výletu, který vám

22
Hrádeček

Krkonošské cyklobusy

V PROVOZU 25. 5. – 29. 9. 2024

Jsou turistické autobusové linky, které vždy v letní sezoně slouží turistům a cyklistům. Jezdí i na trasách, které autobusy běžně obsluhované nejsou, a dostanou vás tak s kolem nebo bez něj pohodlně na start výletu, či do jeho cíle. Unikátem je páteřní linka, která propojuje celé pohoří od Harrachova až do Malé Úpy.

Autobusy svezou i vaše elektrokola, baterku si ovšem na cestu vezmete raději do vozu. Místa nelze rezervovat ani zakoupit předem.

Linky Krkonošských cyklobusů zahajují provoz vždy s posledním květnovým víkendem a křížují hory i podhůří až do konce září. V červnu jsou v provozu pouze o víkendech, v červenci a srpnu denně, v září vždy o víkendy a ve svátek, některé linky navíc ve čtvrtek.

Aktuální jízdní řady všech linek a další podrobné informace najdete už nyní tady:

www.krkonose.eu/krkonosske-cyklobusy

Vyhledat spojení si můžete i na iDOSu.

doporučují dámy z místního informačního centra. Trasa je dlouhá 27 km a provede vás z Hostinného přes Čermnou a Vlčice až k přírodnímu parku Hrádeček. Malá ves stejného jména se krčí pod zříceninou hradu Břecštejn uprostřed bukových lesů. V jejich stínu se psala československá historie, když roku 1967 jednu z chat zakoupil manželský pár **Olga a Václav Havlovi**. Chata, které se dodnes říká Havlův Hrádeček, se stala kulturním a společenským centrem chartistů i představitelů undergroundu. Doporučujeme tu z kola na chvíli sesednout a projít se ke zřícenině hradu i slavné chatě. Zpět do Hostinného vás potom z rozcestí Nad Hrádečkem dovede modrá turistická trasa. Pojedete po zpevněných lesních a polních cestách.

Trasa v mapě: mapy.cz/s/dutazohapu

Rodinná dovolená v Krkonošově revíru

Pokud jste hledali pro vaši rodinnou dovolenou místo, kde o vás bude postaráno, místo, které snoubí zábavu s poznáním a společným časem v přírodě, pak jste u nás správně. V Krkonoších je to sice často do kopce, ale cesty vedou krajinou, kterou si s dětmi zamilujete. A za horizontem čeká dobrodružství, jaké umí připravit jen Krakonoš.

40 výletů s razítkovací hrou Pohádkové Krkonoše

Jaká místa neminout a jaké výlety si společně užít, vám poradí malovaný průvodce Pohádkové Krkonoše. Zaplníte ho nejen razítky, ale i vzpomínkami. Patří do dětských rukou, samy si mohou přečíst, co je na výletech čeká, a jaké odměny mohou vyhrát za nasbíraná razítka. Navíc je zabaví úkoly a hrami, třeba při čekání na autobus. Vám usnadní plánování tras a zážitků, včetně dopravy a občerstvení během výletů.

Jak se zapojit do razítkovací hry Pohádkové Krkonoše?

- Zakupte si na jednom z razítkovacích míst nebo v informačních centrech v Krkonoších brožuru Pohádkové Krkonoše za 70 Kč. Seznam

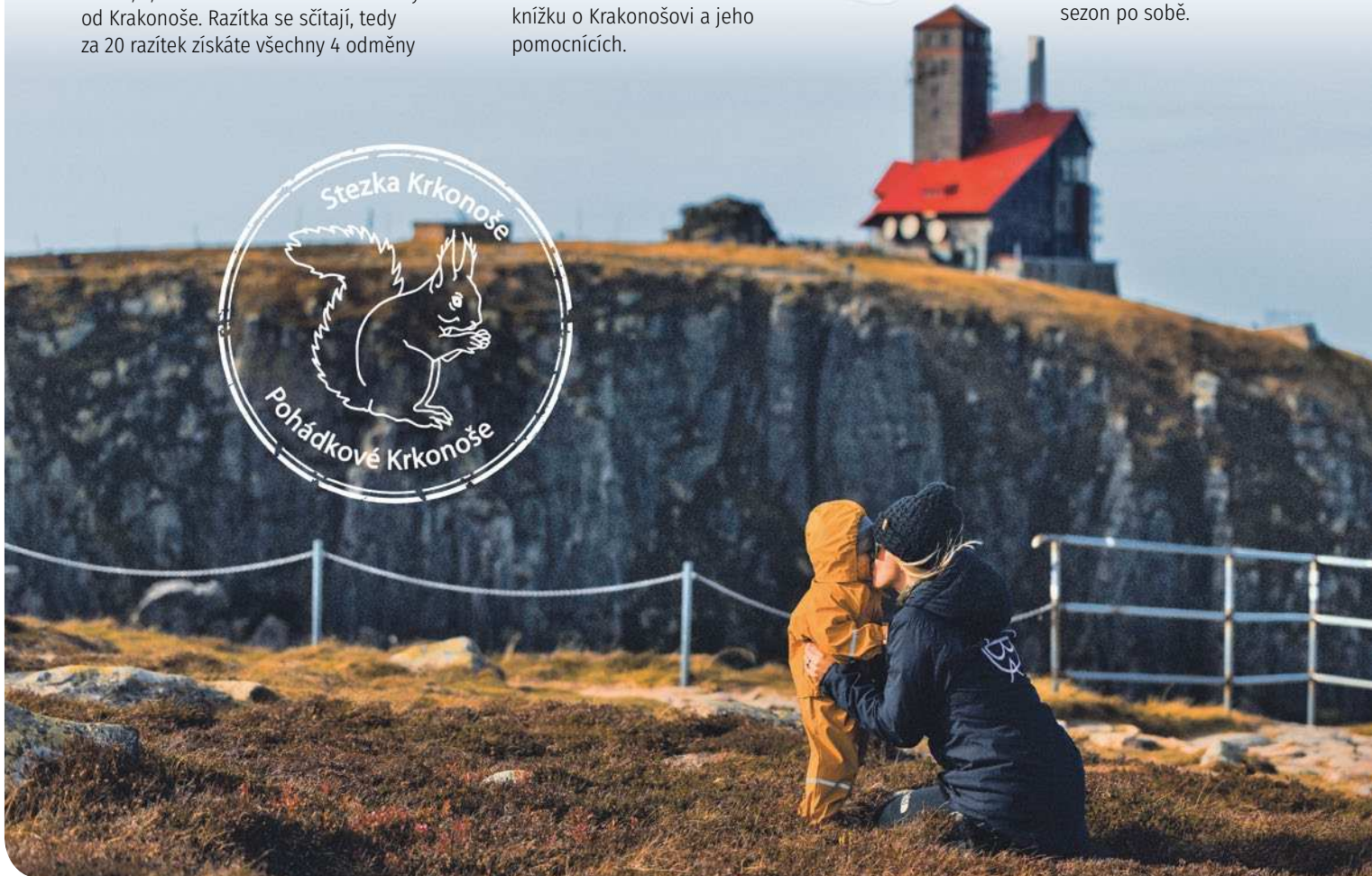
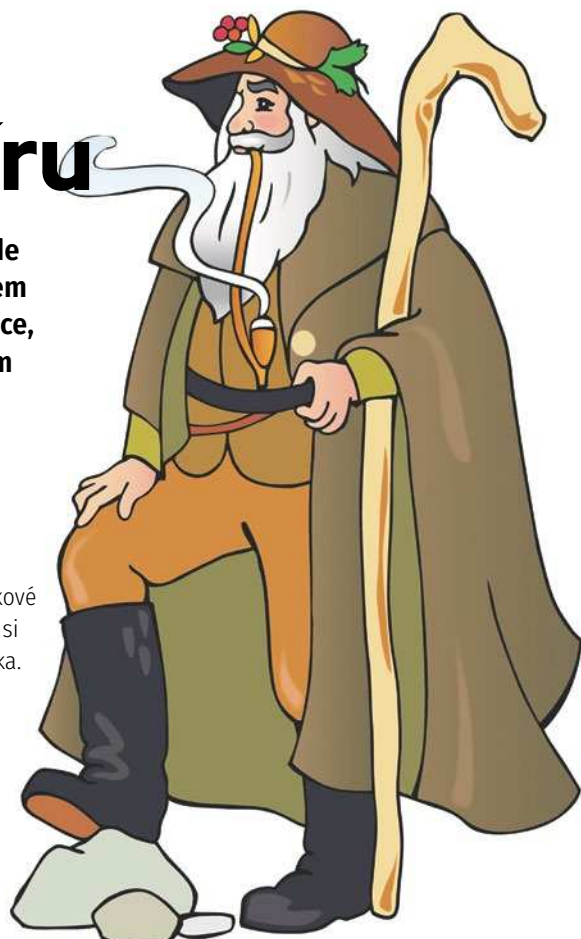
míst je na webu: pohadkove.krkonoše.eu/razitkovaci-mista-pohadkove-krkonoše

- Vyberte si z nabízených výletů a na každém si do brožurky otiskněte speciální razítko označené Pohádkové Krkonoše
- Za 3, 5, 10 a 20 razítek získáte odměny od Krakonoše. Razítka se sčítají, tedy za 20 razítek získáte všechny 4 odměny

- Vyplňte ústřížek v zadní části brožury, odtrhněte a odevzdejte obsluze jakéhokoliv razítkovacího místa. Za ústřížek pak získáte cenu – za 3 razítka pexeso nebo omalovánky, za 5 razítek hobbysset – perličkovou ozdobičku, kterou si sami vyrobíte, za 10 razítek ZDRAVOU LAHEV nebo SVÁČU a za 20 razítek malou pohádkovou knížku o Krakonošovi a jeho pomocnících.

- Pokud jste nasbírali 10 nebo 20 razítek, zařadíme vaše ústřížky navíc do slosování o voucher na služby hotelu Resort sv. Františka (Erlebachova a Josefova bouda) v hodnotě 3333 Kč
- Hra se sice hraje od května do října, ale razítka můžete klidně sbírat i několik sezon po sobě.

TOP místa když...

Do brožury Pohádkové Krkonoše ukryl Krakonoš 40 razítkovacích míst, na kterých vám bude s dětmi dobře. Ale také nespočet dalších tipů v jejich okolí, kde sice nečeká razítko, zábava ale určitě ano. Ještě brožuru nemáte? Pak vám přinášíme malou ochutnávku.

1. ...máte rádi zvířata

Farma Hucul

Vítkovice v Krkonoších • Huculští koně jsou svalnatí, silní, mají jistý krok, a tak se dobře hodí do horského terénu. Dětem se bude líbit jejich roztomile rozčepýřená hříva. V okolí

před německými útoky. Ačkoliv nebyla nikdy dokončena, mohutnost největší moderní tvrze v Čechách vás ohromí. Komplex tvoří velké bunkry i malé pevnůstky a podzemní chodby, které vedou až 50 metrů pod zemských povrchem. Asi kilometr chodeb a sálů můžete projít během prohlídky.

Hornický skanzen

Žaclěř • Proměňte se na chvíli v horníky, kteří na Žaclěřsku těžili černé uhlí. Projděte jejich šatny i cáčovnu, kde nechávali před vstupem

do těžní klece své kartičky. Vstupte do štol Jitřenka, budete si tam připadat tak trochu jako v dračí sluji. A z hlubin dolu vystoupejte na těžní věž jámy Jan a užijte si rozhled do kraje.

Kudy tam: Autem dojedete až ke skanzenu. Pokud se chcete po jeho prohlídce trochu projít v přírodě, doporučujeme přemístit se do Černé vody a vypravit se na Růžový palouček. Krom Labyrintu spojeného s osobností Jana Amose Komenského tu najdete houpačku s božským výhledem na Královecký Špičák a Vraní hory.

3. ...chcete být v přírodě

Přes Černoorské rašeliště na Lesní boudu

Pec pod Sněžkou • Bouda jako z pohádky stojí uprostřed horských luk, které spásají kozy a ovce. Hospodáři tu citlivě ke krkonošské

Farmy Hucul se pasou svobodně na kvetoucích horských loukách. Chcete-li si s dětmi užít projíždku po zelených pastvinách a klid odlehle farmy, zavítejte právě sem.

Kudy tam: Pěšky to jde z Benecka nebo Vítkovic.

Farmapark Muchomůrka

Svoboda nad Úpou • Je spíš farma, než park... Nečekejte nablýskané moderní atrakce ani flat white ve stánku. Hlavními hrdiny tohoto místa s úžasnou atmosférou jsou zvířata. Užijte si jejich společnost. Kozy a ovečky vás přivítají už

na cestě a budou běhat mezi vámi, zatímco děti vyzkouší kuličkodráhu, florbal, nebo klouzačku. Králíci i drobná prasátka budou rádi, když je s dětmi nakrmíte připravenými dobrotami.

A kdo to hopká mezi kopečky? Neříkáte? **Kudy tam:** Pěšky z Janských Lázní od Lesního domu je to 2,5 km. Cestu vám zpestří Vřetenovčí hravá naučná stezka a díky stezce Krakonošova Muchomůrka můžete posvačit u Krakonošova stolu, nebo poležet v jeho obří posteli. Výlet v mapě: mapy.cz/s/japokohane

2. ...zajímají vás technické památky

Pevnost Stachelberg

Trutnov – Babí • Dělostřelecká tvrz Stachelberg byla budována těsně před vypuknutím druhé světové války. Měla se stát součástí pohraničního opevnění, které by československým vojákům umožnilo bránit hranice

přírodě a vyhlášené dobroty v místní restauraci jsou třeba i ze sýra a dalších produktů, které tu sami vyrobí.

Kudy tam: Delší výlet začnete v Janských Lázních, kde zaparkujete a na vrchol Černé hory se vyvezete kabinkovou lanovkou. Dále budete pokračovat po žluté turistické trase kolem rozhledny Panoramy až na rozcestí zvané Václavák. Zde doporučujeme odbočit k Černoorskému rašelišti a projít po povarových chodnicích až k Hubertově vyhlídce. Poté pokračujte přes Lučiny k Husově boudě a odtud po zelené k Lesní. Žlutá trasa vás poté svede dolů do Pece, odkud se pravidelnou linkou turistických autobusů vrátíte zpět do Janských Lázní.

Výlet v mapě: mapy.cz/s/mujefefeb0

Ptačí stezkou na čamburínu

Paseky nad Jizerou • Pojdte na procházku malebnou a poklidnou krajinou západních Krkonoš. Půjdete po zpevněných cestách i mezi loukami, přejdete sjezdovku, projdete lesem i kolem roubenek. Možná nepotkáte ani živáčka. Zato potkáte 12 tabulí naučné stezky.

Každá z nich je věnovaná jednomu ptáčkovi, který tu žije. Děti dostanou na každé zastávce jednoduchý, ale motivační úkol. A vy se dozvíte mnoho o zapadlém kraji, kterým procházíte. Stezka vás dovede k horské chatě Na Perličku, do světničky s krbem, kde to voní a chutná jako u babičky.

TIP Pokud rádi točíte káčou, zkuste místní specialitu – hru čamburína.

Kudy tam: Stezka začíná přímo u parkoviště Rejdice.

Výlet v mapě: mapy.cz/s/dosumujosa

4. ...hledáte daleké výhledy

Stezka korunami stromů Krkonoše

Janské Lázně • Pojdte vystoupat tak vysoko, kam až sahají koruny těch nejvyšších stromů. Dřevěné chodníky Stezky stoupají z podzemí do výšky 45 metrů. Cestou vás čekají adrena-

linové překážky a mnoho všetečných otázek nejen o krkonošské přírodě. Po zdolání Stezky děti vypustíte do Emilova lesního světa. Je to krásné hřiště mezi stromy, v jejichž korunách jste ještě před chvílí stáli.

Hlídká na Stráži

Rokytnice nad Jizerou • Lesopark na vrcholu Stráž ukrývá 4 nápadité vyhlídky ze dřeva a oceli. Jejich podoba i jména se pojí se symboly, které historicky patřily do znaku města.

Zdolat tak můžete Lišku, Medvěda, Ovci a Horníka. Nabízí dobrodružství při šplhání po žebříkách a kamenitých schodech i krásné výhledy do údolí a na západní hřebeny.

Kudy tam: Zaparkujte ve Františkově, části Rokytnice nad Jizerou. Stačí přeběhnout silnici a jste na červeně značené cestě, která vás dovede k vyhlídkám.

5. ...chcete děti nechat vyřádit

Baldův svět

Mladé Buky • Tady najdete snad všechno, na co si jen děti vzpomenou. Prolézačky, trampolíny, vodní hřiště, bazén, letní tubing, provazový hrad... a mnoho dalšího, co vám zaručí klidné i celodenní zábavu a večer řádně unavené potomky.

Kudy tam: Parkoviště je přímo u Areálu Mladé Buky. Do Baldova světa je to jen kousek do kopce. Hned u parkoviště můžete navíc vyzkoušet jízdu na nejdelší krkonošské bobové dráze Berta.

Herní krajina Pecka

Velká Úpa • Obří mravenci, rys nebo zmije se prohánějí po loukách a lesích nad

30

Portášovými boudami. Vyšplhat můžete jelenovi do paroží nebo do čapího hnízda. Takové hřiště jinde nevidíte. Navíc k němu vyjedete pohodlně lanovkou, cestu zpět pak můžete zvolit po svých. Nebo budete pokračovat na Sněžku?

Kudy tam: Auto lze zaparkovat přímo u dolní stanice lanové dráhy Velká Úpa – Portášky.

6. ...obdivujete tradiční řemesla

Rautis

Poniklá • V malebné obci Poniklá se píše příběh krkonošské perly. Už více než sto let se tu foukají, barví, stříbří a řezou drobné

blyštivé krásky, které pak šikovné ruce navlékají na drátek a tvoří ozdoby nejrůznějších tvarů. Ty šikovné ruce mohou být i vaše! Zajděte si na exkurzi do výroby, seznámete se s řemeslem, které se dostalo až na seznam UNESCO, a na závěr si jej sami vyzkoušejte.

Kudy tam: Třeba vlakem! Zastávka na trati Martinice – Rokytnice je asi 2 kilometry od Rautisu. Na konci cesty čeká kromě ozdobiček také prima vodní hřiště. Mapa: mappy.cz/s/gogevuruve

Sklárna Novosad & syn

Harrachov • Nechte děti nahlédnout sklářům pod ruce. Možná i vás překvapí, jak sklo tančí na konci jejich píšťal. Ohřejte se u peci, které nesmí vyhasnout. Obdivujte společně řemeslo, které je s Krkonošemi spjato už několik století a podpořte tradici nejstarší nepřetržitě fungující sklárny v Evropě.

32

7. ...chcete k vodě

Aquacentrum Vrchlabí

Nejnovější z krkonošských aquacenter nabízí šedesátimetrový tobogán, proud divoké řeky, bazén malý i velký, brouzdaliště a skluzavku pro prcky. Nejen pro rodiče jsou vyhřáté vířivky venku i uvnitř. A pro ty největší zmrzlíky parní kabina.

Lesní plovárna Sejfy

Mladé Buky • Tohle není obyčejné koupaliště. Najdete ho uprostřed lesa. Je tu travnatá louka místo pláže, stromy kolem dokola vás

33

schovejí před ostrým sluncem. A mají tu všechno, co potřebujete pro pohodu u vody. Dětské hřiště, brouzdaliště, trampolínu nebo paddleboardy. A zmrzlinu. Zapůjčí vám vybavení na stolní tenis, pétanque, badminton i plážový volejbal.

Kudy tam: Přimo u koupaliště se dá zaparkovat. Pokud ale chcete pořádnou vycházku, doporučujeme 10km výlet Antonínovým údolím ke Sklenářovickému mostu a na Slunečnou stráň. Mapa: mappy.cz/s/balejomufo

8. ...fandíte historii

Krkonošská muzea

O novém Muzeu Krkonoš ve Vrchlabí píšeme na straně 34. Věděli jste, že ho pro vás provozuje Správa KRNP? A kromě toho vrchlabského také Krkonošské muzeum v Jilemnici, Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou a Lesnickou expozici Šindelka v Harrachově.

www.krnapp.cz/navstevnici/muzea/

Muzeum lyžování

Dolní Branná • Muzeum vzniklo v nejstarší stavební památce obce Dolní Branná, více než

34

čtvrt tisíciletí staré roubence čp.1. Expozici tvoří celoživotní sbírka trenéra Aleše Suka, který objevil talent Evy Adamczykové, Michala Krčmáře nebo Karolíny Erbanové. Jeho vyprávění strhne malé i velké a vstup do síně slávy se zlatou bundou Evy Adamczykové bude stejně zlatým vrcholem zážitku.

S dětmi na Sněžku

Sněžka je královnou českých hor a je nasnadě, že chcete dětem dopřát radost z jejího zdolání. Zvlášť, pokud už mají v nožkách nějaký ten krkonošský kilometr a chtějí si troufnout na horu nejvyšší. Určitě to jde a my vám s tím rádi poradíme. Dobré plánování a příprava jsou totiž v tomto případě rozdílem mezi vrcholným zážitkem dovolené a zklamáním.

TIP Volte vedlejší sezonu, všední dny a ranní hodiny

Během letních měsíců, prázdnin a víkendů je Sněžka v obležení. Její vrchol se stává mraveništěm, na které proudí nikdy nekončící šňůra turistů. Podobně nekonečná se může zdát také fronta na lanovku z Pece pod Sněžkou. Reálně v ní můžete strávit i tři hodiny. Proto doporučujeme zvolit pro váš výlet jarní či podzimní období. V sezoně se vyplatí přivstat a volit brzké ranní hodiny.

TIP Pozor na usměrnění pohybu!

V hlavní sezoně bývá pohyb po trasách usměrňován, aby nedocházelo ke kolizím na úzké a klikaté řetězové cestě. Na Sněžku můžete z Obřího sedla stoupat jen po červené, naopak dolů scházet druhou stranou po červené a poté modré Jubilejní cestě.

Lanovkami nahoru i dolů

Využít můžete hned dvě. **Kabinková lanovka** z Pece pod Sněžkou vede přes Růžovou horu až na vrchol. Pokud se plánujete svézt, hlídejte si nejen frontu, ale také povětrnostní podmínky. V případě silného větru může být její provoz omezen. K vrcholu Sněžky vás může přiblížit také **sedáčková lanovka** z Velké Úpy na Portášovy boudy. Od její horní stanice je to necelých pět kilometrů.

Jde to s malými, většími i kočárky

Se staršími dětmi doporučujeme trasu Obřím dolem z Pece pod Sněžkou. Není dlouhá, ale převýšení je veliké a prudké. Je to však bezesporu ta nejkrásnější cesta, s dechberoucími výhledy do hlubin Obřího dolu. A jejím zdoláním si Sněžku opravdu zasloužíte.

S menšími dětmi využijte kabinkovou lanovku k cestě nahoru. Dolů se běží přeci jen lépe, zvlášť když půjdete směrem na Portášovy boudy a pod kopcem čeká Herní krajina Pecka.

Cestujete-li s kočárkem, kabinková lanovka vás sveze také. Po vrcholu se vám sice nebude pohybovat pohodlně, ale se sportovním vozítkem to zvládnete. Zpět do Pece se pak vrátíte kolem Luční boudy.

Respektujte značené cesty

Vrchol Sněžky se může zdát jako kus skály, ale ve skutečnosti je vrcholem arкто-alpínské tundry. Toto unikátní prostředí, o kterém více píšeme na straně 3, jinde ve střední Evropě nenajdete. Vzhledem k nízkým průměrným teplotám je vegetační doba na Sněžce úplně jiná než v podhůří. To znamená, že každá sešlapaná tráva se děle obnovuje, každá odhozená slupka se dlouho rozkládá. Na ploše o velikosti poloviny fotbalového hřiště se v letních měsících vystřídá až 10 tisíc lidí denně. Pro usměrnění jejich chování tak Sněžku každoročně v hlavní sezoně obklopují sítě. Říkají – **prosíme, zůstaňte na cestě.**

Všechny trasy jsou popsány a zaneseny do mapy: krkonose.eu/s-detmi-na-snezku

Párou i motoráčkem po trati Pojizerský Pacifik

Přijměte pozvání na projíždku po lokální železniční trati, jejíž koleje se jako ozdobná stuha již po století vinou západními Krkonošemi. Svezte se vlakem na start výletů, k ojedinělému nádraží v Martinicích, nebo prožijte speciální jízdy historickými mašinami a doprovodným programem.

Co je Pojizerský Pacifik?

Jedná se o vžitý název lokální neelektrifikované normálně rozchodné jednokolejné trati 042 z Martinic v Krkonoších do Rokytnice nad Jizerou. Měří něco málo přes 20 kilometrů. Až na úvodní úsek z Martinic do Jilemnice lemuje a křížuje řeku Jizeru. Pokud budete pozorní, napočítáte na trati mnoho mostů, mostků a propustí. Dodávají jí na malebnosti a jedinečnosti. Však také železniční viadukt za zastávkou Jablonec nad Jizerou – Hradsko sehrál svou roli ve filmu „Jak vytrhnout velrybě stoličku“.

Výjimečná železniční stanice Martinice v Krkonoších

Příběh vašeho výletu po trati začnete psát tady. Jedinečná výpravní budova a celý areál železniční stanice je nejen nejvýznamnější památkou lokálky, ale také srdcem, které pumpuje život do jejích kolejí. Nádražní budova z roku 1871 není prázdnou schránkou plnou počítačů a automaticky řízených strojů, nýbrž živoucím dědictvím, o které pečují skuteční lidé.

A právě díky těmto lidem, kteří spojili své síly pro záchranu stanice ve **Spolku železniční historie**, se píše nová kapitola nádraží i trati. Zasloužili se o prohlášení železniční stanice kulturní památkou, čímž bylo dochováno zabezpečovací zařízení z poloviny 20. století – mechanicky ovládaná návěstidla a výhybky. Podobně zachovalý, a hlavně funkční areál železniční stanice včetně původního reliéfu kolejíště, byste v naší republice hledali marně.

Kulturní památku čeká rekonstrukce

V současné době je pod dohledem Spolku připravována citlivá **rekonstrukce výpravní budovy**, která podtrhne její historickou hodnotu. Proběhnout by měla v roce 2025.

Co konkrétně se v Martinicích chystá, popisuje Petr Pěnička, předseda Spolku:

„Rekonstrukce slopne vrstvy novodobých úprav a vrátí se k původním materiálům, které ke kulturní památce patří. Budova dostane zpět dřevěná okna a břidlicovou střechu. Upraven bude i interiér, což nám umožní rozšířit muzejní prostory. Rádi bychom vytvořili moderní expozici, která představí nejcenější

Trať Pojizerský Pacifik v číslech

- **14 měsíců** trvala výstavba celé trati
- **7. 12. 1899** byl slavnostně zahájen provoz na trati
- **20,426 km** je délka trati
- **118 metrů** je dlouhý jediný tunel na trati
- **10** je celkový počet zastávek na trati
- **482,97 m n.m.** je nadmořská výška nejvyšše položené stanice na trati
- **6. 6. 2016** byla Železniční stanice Martinice v Krkonoších vyhlášena kulturní památkou

technická zařízení, jež jsou ve stanici stále funkční, ale běžnému návštěvníkovi nepřístupná. Plánujeme také zpřístupnit objekt funkční vodárny. Zájem o nádraží a projíždky na trati Pojizerský Pacifik k naší radosti roste, a tomu bychom rádi přizpůsobili také služby nádražní kavárny i počet parkovacích míst v okolí stanice.“ Železniční muzeum v budově

stanice je otevřené od května do října vždy o víkendech. „Každý návštěvník získá bonus, který nabídne málokteré železniční muzeum. Ať přijde jednotlivec nebo skupina, všichni se dočkají zasvěceného výkladu a plné pozornosti od právě sloužícího průvodce. Přijďte si zažít atmosféru jedinečného místa,“ zve k návštěvě Pěnička.

Krkonošské železniční víkendy

Po čtyři letní víkendy organizuje Spolek železniční historie nostalgické jízdy historických vozů po trati. Vlaky vyjíždějí ze stanice Martinice v Krkonoších, v sobotu je navíc připraven i doprovodný program pro celou rodinu. Co vás čeká?

36

Parním vlakem o 100 let zpět 12.–14. července a 9.–11. srpna 2024

Na cestování do minulosti nepotřebujete žádný pohádkový stroj. Stačí být ve správný čas na správném místě a nastoupit do dobového vagónku taženého mohutnou parní mašinou 423.094 zvanou Bejček. Vlaků podobnému tomu, který vozí čaroděje do Bradavic. Stejně jako na nástupišti devět a třičtvrtě zahálí oblak páry na okamžik nádraží i trať do mlžného oparu. A když se saze usadí, nechte se pozvat na magickou jízdu.

V sobotu 13. července a 10. srpna se program rozroste ještě o aktivity přímo na nádraží a promění tak vaši projíždku v celodenní výlet. Loutková i hraná divadla se odehrají na perónu a zabaví děti, zatímco si v nádražní kavárně vyberete nějakou z regionálních dobrot.

Motoráčkem po Pojizerském Pacifiku 27.–28. července a 24.–25. srpna 2024

Železniční historii psaly také motorové vozy, úplně jiné, než jaké na ní běžně vidíte dnes. I ty mají své kouzlo. Dřevěné lavice, stáhnutá okénka, drncání a hukot, že není slyšet vlastního slova. Takhle možná jezdila do školy i vaše babička.

V sobotu 27. července a 24. srpna bude program rozšířen o dílničky s ukázkou tradičních řemesel pro děti, komentované prohlídky Železničního muzea i zábavné procházky po naučné stezce.

Pobavíte se ve vlaku, i když vystoupíte

Historické vlaky brázdí koleje trati Pojizerský Pacifik jen párkrát do roka, provoz běžných spojů je však celoroční. Z nádraží Martinice vyjíždějí každé dvě hodiny, den co den, a svezou vás za pohodovými výlety. Nebo jen tak, tam a zpět, když třeba zrovna počasi nepřeje. Protože i cesta může být cíl.

Hry a čtení na cestu

Pojedete s dětmi? Pak se do vlaku vybavte hrou **Jízda s hrabětem**. Přečtěte si komiks, který vás seznámí s osobností pro Krkonoše velmi zásadní, Janem Harrachem. Zjistíte, jak je tento šlechtic spojen s příběhem trati. Děti se budou předhánět ve škrtnutí položek binga, nalepené na okénko budou hltat krajinu za ním, aby jim nic neuniklo. A pokud plánujete z vlaku vystoupit a poznat okolí trati, poradí vám sám hrabě, jakým směrem leží zajímavé cíle a zážitky.

Vlakem na výlet

Na nejstarší kamennou rozhlednu v Krkonoších

Rozhlednu Žalý nechal nad Beneckem v roce 1892 vystavět hrabě Harrach. Tyčí se do výšky 18 metrů a dodnes ve své původní podobě nabízí krásný kruhový výhled na Krkonoše i do dalekého kraje. Pokud se k ní chcete vypravit z Hrabačova, připravte se na pořádný výšlap. Ale také na nádherný výlet po stararé Bucharově cestě.

Kde vystoupit: Hrabačov
Délka výletu: 21 km

Víchovská stezka za Kavánovými obrazy

Akademický malíř **František Kaván** se narodil ve Víchovské Lhotě a rodnou ves a její okolí věrohodně zachytil na plátna svých obrazů. Jeho štětec zvěčnil malebné podhůří počátku 20. století. Zlatavá pole střídají dívoce kvetoucí louky. Vlní se nejprve střídě, aby na obzoru nabraly na velikosti, zmizely v lese a vpily se do siluety západních Krkonoš. Takovou krajinou vede Víchovská stezka, na níž vás budou obrazy Františka Kavána doprovázet.

Kde vystoupit: Víchová nad Jizerou
Délka výletu: 8,5 km

Máte v plánu náročnější výlety a zajímá vás celý příběh trati? Přibalte do batohu na cestu nového **Průvodce po trati Pojizerský Pacifik**.

Tipy na výlety podél trati i program Krkonošských železničních víkendů najdete na krkonose.eu/pojizersky-pacifik.

Průvodce je k dispozici v Železniční stanici Martinice v Krkonoších a také na pultech informačních center v regionu.

Produkty z Krkonoš – poklady z regionu

Chcete-li si ze své dovolené či výletu odvést na památku kousek Krkonoš, pak volte produkty s certifikátem Krkonoše – originální produkt. Jde o výrobky vytvořené z místních surovin, poctivě, s láskou k horám a řemeslu, které patří k místní kultuře i způsobu života. Ať už sháníte drobný dárek, něco pěkného, praktického či dobrého na talíř, určitě si vyberete. Nákupem takového produktu navíc podpoříte místní výrobce a řemeslníky, kteří se rozhodli oživit tradici a uchovat ji dalším generacím. Do svých výrobků otiskli místní hodnoty i svůj um a cit.

Všechny certifikované regionální produkty najdete na webu www.regionalni-znacky.cz/krkonoše

z koziho sýra základní produkty, které si u nich můžete vždy čerstvé zakoupit. Jde o pasterizované mléko, kefir, měkké sýry a lisovaný polotvrdý sýr. Jejich TOP produktem je kozí žervé, které v roce 2021 získalo titul Regionální potravina.

Své výrobky prodávají z vlastního dvora, zavázejí blízkým odběratelům a nabízejí na farmářských trzích.

Na všechno se můžete přijít podívat a leccos si i vyzkoušet v rámci exkurzí, které manželé Frantovi rádi připraví větším skupinám.

www.kozifarmakrkonoše.cz

TIP Více se o farmě dozvíte v našem podcastu: youtu.be/se-IRR4A8Xk

Dva příběhy za všechny

Příběh Krkonošské kozi farmy

Manželé Frantovi hospodaří již osmým rokem na malé farmě v Rudníku. Jejich čtyři ruce se starají klidně i o stovku zvířat a z koziho mléka kouzlí dobroty vyhlášené po celém regionu. Příběh rodinné farmy přitom začal prostě a nenápadně – ještě v době, kdy bydlela rodina v bytě, si po vzoru bratra pořídila kozy a začala vyrábět mléčné výrobky a sýry z mléka, které pro sebe nestačila zužitkovat. A tak se z Frantových mimoděk stali farmáři, byt vyměnili za domek s pozemky v Rudníku, vybudovali vlastní mini mlékárnu a začali své produkty prodávat ze dvora všem zájemcům, kterých stále přibývalo.

V současné době mají manželé téměř 50 koz, které dojí vždy od dubna do listopadu,

a zhruba stejné množství kůzlat. Ta nechávají pást na zarostlých, strmých stráních a pomohou tak nejednomu sousedovi s údržbou nedostupných míst.

A jak vypadá takový běžný den na farmě? Ráno je třeba přivést kozy z pastvy, podojit a odvést zpět na pastviny. Následně je nutné zkontrolovat kůzлата, která se pasou na jiných místech, třeba i na loukách a stráních v Horním Maršově. Přestavět jejich ohrady, aby měla dostatek čerstvé trávy. V podvečer přichází čas na druhé dojení.

Jak vzniká oceňovaný sýr

Zpracování mléka probíhá zhruba každý druhý den. Mléko se po nadojení uchovává v chladu. Proces úpravy začíná pasterizací, poté se mléko zaočkuje kulturou a upraví syřidlem. Tím dojde k vysrážení sýra, který se nechá odkapat a lisovat. Frantovi vyrábějí

Od bytových dekorací k trofejím pro světové sportovce

Martin Plůcha se živil organizací teambuildingů a firemních akcí. V době covidu se rozhodl využít volný čas k realizaci vlastních nápadů

a tvorbě něčeho, co je hmatatelné a má trvalou hodnotu. Rád zkouší nové a neotřelé kombinace. Rád si špiní ruce betonem a nátěry na dřevo. A tak vznikla značka **COMEWOO**, jejíž název reprezentuje hlavní materiály, se kterými pracuje – COncrete (beton), MEtal (kov) a WOOd (dřevo). Propojuje je a tvaruje v neotřelé bytové dekorace, nástěnné hodiny i módní doplňky. Výrobky může přizpůsobit vašemu přání, věnuje se i zakázkové výrobě.

S jeho originální tvorbou se mohl v lednu 2023 seznámit celý svět. Nejprve navrhl a vytvořil **trofeje a náušnice** pro lyžařky v rámci Světového poháru ve Špindlerově Mlýně. V červnu poté jeho trofej zvedl nad hlavu i Adam Ondra za druhé místo ve Světovém poháru ve sportovním lezení v Praze.

A jak taková trofej pro světové sportovce vzniká, popisuje sám umělec: „Vše začíná grafickým návrhem, tužka a papír. Pro světák ve Špindlu jsem připravil 5 návrhů. Organizační výbor jeden z nich zaujal, řekli jsme si pár úprav a stěžejních prvků, na základě kterých jsem připravil první prototyp. Ten prošel dalším kolem připomínek, úprav a doladění. Následně už byla na řadě ostrá výroba všech šesti trofejí. No a když bylo hotovo, tak týden před závodem následovala úprava třech z nich, protože se nakonec nejel

obří slalom, ale ten klasický,“ vysvětluje s úsměvem Plůcha.

www.comewoo.cz

Kam za řemesly a regionálními produkty

Křišťálové údolí zve za skleněnou krásou

Sklářská tradice je na severu Čech natolik významná, že ji nelze omezit hranicemi regionů ani horskými masivy. Příběhy jednotlivých výrobců se prolétají a vzájemně ovlivňují či doplňují. Proto vzniklo pomyslné Křišťálové údolí, aby jednotlivce propojilo v celek, propagovalo jejich jedinečnou práci a otevřelo dveře jejich ateliérů a dílen návštěvníkům. Křišťálové údolí si můžete jednoduše představit jako přímku, která je 70 km dlouhá a vede z Lužických hor přes Jizerky až do Krkonoš a Českého ráje. Na té přímce se psala historie českého sklářství a dodnes na ni najdete mnoho stop, mnoho míst, kde tradice pokračuje. A proč křišťálové, když se týká skla? Protože naše sklo bylo tak čiré, čisté, tvrdé a zářivé, že si vysloužilo označení **český křišťál** a věhlas po celém světě.

Pojďte nakouknout pod pokličku! Využijte možnosti navštívit ateliéry umělců, objevte

sklářské mistry v malých dílnách i velkých hutích, obdivujte preciznost a šikovnost šperkařů a sami si vyzkoušejte práci s křehkým materiálem. Vše, co o možnosti návštěvy potřebujete vědět, najdete na www.crystalvalley.cz

Sklářská tradice v Krkonoších

I Krkonoše jsou součástí Křišťálového údolí. Ač sklářství nepatřilo ke stěžejním řemeslům našeho horského regionu, má tu více než třísetletou tradici. Jejimi nositeli jsou **Sklárna Novosad&Syn** v Harrachově a společnost **Rautis** s výrobou perličkových vánočních ozdob v Poniklě.

Nejnovější členkou Křišťálového údolí je paní **Hana Šebková** ze Špindlerova Mlýna, které se úspěšně podařilo vzkřísit výrobu vinutých perlí v regionu středních Krkonoš. Své malé sklářské

studio založila v roce 2012. Rodí se v něm perle bez použití forem, tedy každá osobitá a originální dle návrhu a vkusu autorky. Perle pak kombinuje v nápadité a výrazné šperky.

Na výrobu vinutek se můžete zajít podívat. Stačí se telefonicky domluvit a nechat si vysvětlit a předvést, jak se rodí barevná kráska. Nebo si to sami vyzkoušet.

Ruční výroba skla na seznamu UNESCO

6. prosince 2023 byly znalosti, řemeslo a dovednosti ruční výroby skla zapsány na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Takové uznání je jasným signálem všem řemeslníkům, že si jejich práce vážíme a je v zájmu společnosti i státu usilovat o zachování sklářské tradice.

TIP Zážitkové akce v Křišťálovém údolí

Víkend Křišťálového údolí

15.–16. 6. 2024

Víkend přináší speciální prohlídky a exkurze do provozoven sklářů, šperkařů a ateliérů škol.

Crystal Valley Week

26.–31. 8. 2024

Velký letní festival v centru Liberce se koná na konci prázdnin. Nabízí speciální výstavy, skleněné instalace v ulicích města, výrobce pracující přímo před vašimi očima.

Farmářský dům ve Vrchlabí

Trávíte-li vaši dovolenou nebo výlet poblíž Vrchlabí, využijte možnosti ochutnat čerstvé regionální produkty.

Objednáte je třeba z pohodlí hotelu nebo kavárny a vyzvednete v chladícím boxu ve Farmářském domě. Vybírejte z nabídky kvalitního bio masa, ovoce, zeleniny, mléčných výrobků, marmelád a dalších dobrot.

www.farmarskydum.cz

Poklady z regionů

Jako mají Krkonoše své certifikované originální produkty, pyšní se mimořádnými regionálními poklady také další oblasti České republiky. Všechny sdružuje Asociace regionálních značek ČR. Ta vytvořila společný e-shop, díky kterému si můžete objednat produkty z různých koutů republiky současně a vytvořit si dokonalý balíček regionálních chutí, vůní, tvarů a barev.

Podívejte se na webové stránky www.pokladyzregionu.cz

Novinky v Krkonoších 2024

Muzeum Krkonoš, Vrchlabí

Vrchlabí zve do Muzea Krkonoš i na Stezku vody

Poznejte všechny krkonošské fenomény na jednom místě – v Muzeu Krkonoš

Na podzim roku 2023 otevřela Správa KRNP nové Návštěvnícké centrum – Muzeum Krkonoš ve Vrchlabí. Právě zde se díky největší světové expozici o Krkonoších můžete se všemi fenomény, o kterých píšeme na stranách 2–4, podrobně seznámit. A dotknout se jich!

Nadčasová a interaktivní expozice dokumentuje nejen příběh jedinečné přírody, ale také jeho sepjetí s osudem člověka. Uvidíte meandry Labe, krkonošské vodopády i autentickou horskou louku plnou chráněných květin. Poznejte postavu Krakonoše, zažijte s lehkým mrazením v zádech vidmo. Objevte krkonošská řemesla jako je budaření, sklářství či lesní hospodářství. Sestupte do hornické štoly.

Při pohledu na největší katastrofy ekologické i lidské, jako jsou osudy sudetských obyvatel během a po druhé světové válce, se vám jen těžko budou hledat slova. Projděte krkonošským lesem, který čelil v průběhu let svým vlastním kalamitám.

Do muzea i s dětmi

Nebojte se do Muzea Krkonoš vyrazit s dětmi. Je tu pro ně připravena hra, která je provede celou expozicí, zvířátka i zábavné interaktivní prvky. Strávit tu můžete hodinu i celý den. Muzeum Krkonoš je otevřeno od úterý do neděle v čase 9–17.

Stezka vody

Byla vybudována nad Vrchlabím, v Městském parku pod Jankovým kopcem. Provede vás od jezírka k jezírku i kolem studánky. Jezírka plní jarní deště a obývají čolci, žáby a vážky. Podle otisků kopýtek poznáte, kdo sem chodí pít. Projděte se lesem i po dřevěných chodnicích, povede vás značení. Stezka je natrasována jako okruh. V polovině cesty stanete na rozcestí Pod Jankovým kopcem, kde můžete odpočinout na lavičce, využít

Stezka vody

ohniště a zhoupnout se na Houpačce z hor s nádherným výhledem do kraje.

Projděte se po bitevním poli i trutnovským podzemím

Nebavily vás hodiny dějepisu? V Trutnově zažijete historii trochu jinak. Konkrétně na komentovaných procházkách po místech nejurputnějších bojů jediné prusko-rakouské války 1866, ve které zvítězili Rakušané. Že to byly boje skutečně tvrdé a kruté, o tom se můžete přesvědčit na 12 naučných tabulích, které stezku dlouhou asi 3 km lemují.

NS Den bitvy u Trutnova

Ovšem projít tu samou stezku v doprovodu uniformovaného vojáka, fanouška tehdejších událostí, to je něco úplně jiného. Dozvíte se nejen podrobnosti jednotlivých částí bitvy, ale také mnoho zajímavého ze zákulisí.

Nebo vás lákají tajuplná místa v podzemí? Pak můžeme nabídnout pověstmi opředenou 12 sáhů dlouhou štolu v městském parku. Tady míšeňští horníci v 16. století hledali zlato. Ale co tenkrát opravdu našli a jak to bylo s podzemím dál, to zjistíte až na místě.

Trutnov

Komentované vycházky pořádá TIC Trutnov v pondělních termínech letních prázdnin a jsou zpoplatněné.

www.ictrutnov.cz/komentovane-prohlidky

Bike Buky

V Areálu Mladé Buky vznikne v letošním roce již páté středisko. Po lyžařském areálu, bobovce, dětském hřišti a sportovní škole nově rozšíří svou skvělou nabídku o centrum cyklistiky s názvem Bike Buky.

Právě vznikající cyklistický ráj se stane jediným podobným areálem ve východních Krkonoších obsluhovaným vlekem, případně lanovkou. Již tuto sezónu budete mít příležitost vyzkoušet dva singltreky v celkové délce přes 4 kilometry. Profílem se bude jednat o traily z kategorie modrý a červený, tedy vhodné zejména pro začínající a dětské cyklisty. Atraktivní zvláštností červeného trailu bude i jumpline, která zabaví (a prozkouší) i zkušeného jezdce.

V následujících letech k těmto dvěma tratím přibudou mimi traily pro děti na odrážedlech a menších kolech ve spodní části areálu a skill zóna s adventure zónou u horní stanice vleku.

Bike Buky mají zkrátka potenciál stát se místem, kam rádi vyrazíte za aktivním rodinným časem a kde nadchnete děti pro sport, který sami milujete. Nabídnou veškeré potřebné zázemí, navazující aktivity a zábavu. To vše v kulise fantastických výhledů na hřeben Krkonoš a Rýchorský hřeben.

www.areal-mladebuky.cz

Špindlerův Mlýn střeží andělská křídla i opravená socha

V centru Špindlerova Mlýna před kulisou Bílého mostu vyrostla ocelová andělská křídla. Symbolizují ochranu, svobodu a motivaci ke změně. Špindl se totiž po Karlových Varech stal druhým českým městem, které se připojilo ke kampani Město bez kouře.

44

Andělská křídla, Špindlerův Mlýn

Křídla slouží jako fotopoint a zdobí proměnu podél řeky Labe. V noci jsou nasvícena a dodávají centru města jedinečnou atmosféru, jakou si zaslouží. Jen o kousek dál, u kamenného Bílého mostu, který bude na pozadí vašich fotek s křídly, bude stát restaurovaná a nově posvěcená **socha sv. Jana Nepomuckého**.

Součástí proměny je příjemný park, ve kterém budou po celé léto probíhat koncerty v rámci akce **Špindl Unplugged**. Těšte se na sobotní výjimečné hudební zážitky.

A pokud vyrazíte na víkend nebo prázdniny do Špindlu s dětmi, nezapomeňte se ani letos stavět v informačním centru pro **Mlynářovy toulky**. Projděte pohodově rodinné okruhy, nově doplněné o hry a úkoly na cestu, aby vám společně ještě lépe utíkala.

Vydejte se pokořit 3D bludiště na Benecku

Zbrusu novou atrakci najdete nedaleko výstupní stanice lanovky Kejnoss. Názu „bludiště“ se nelekněte – tady opravdu nezabloudíte. Pusťte se tedy bez obav mezi provazové nástrahy a zdolejte je dle vašich sil a odvahy. Čekají vás domečky, síťový tunel, jeskyně, žebříky, hrazdy i propasti. Všechny se dají obejít po pevné pochodové látce a po stranách překážek jsou ochranné sítě, průchod bludištěm je tak bezpečný pro každou věkovou kategorii. Děti od 3 do 6 let však mohou vstoupit pouze v doprovodu dospělé osoby.

Celodenní vstupné činí 150 Kč a uhradíte ho načtením QR kódu přímo u bludiště. Dospělý doprovod vstupuje zdarma. Bludiště je v letní sezoně v provozu denně od 9 do 20 hodin (během května, září a října pouze do 18 hodin).

46

3D bludiště na Benecku

Centrum Hořec v Malé Úpě se rozrostlo o kinosál

45

Centrum Hořec

Jedna z ikonických budov stojí v srdci Malé Úpy, a proto byla vždy hojně využívána turisty k noclehu i občerstvení. Po kompletní rekonstrukci už plní jinou funkci – kolemdoucím ovšem slouží stále. V přízemí budovy se nachází půjčovna lyžařského vybavení, v patře poté kavárna a obchod s lokálními výrobky a suvenýry.

Novinkou je otevření moderního a multifunkčního kinosálu. Jeho myšlenkou je oslovit širokou veřejnost pestrou skladbou filmové nabídky. Nedivte se, pokud v programu najdete klasické filmy, ale i novinky a tematické projekce. Sál je místem diskusí s tvůrci, filmovými experty i prostorem pro další zajímavé akce. Chybět nebudou ani speciální projekce pro děti s oblíbenými animovanými filmy a edukačními programy.

www.skimu.cz/centrum-horec

A co nového u sousedů?

Liberecký kraj připravil pro své návštěvníky i obyvatele novinku v podobě elektronické vstupenky, která zahrnuje vstupy do různých zajímavých cílů na jeho území. Najdete ji pod názvem **eLpass** a otevře vám brány poznání a zábavy za zvýhodněnou cenu. Jak to funguje? Na e-shopu přidejte do košíku produkt eLpass Grande za 380 korun. Stáhněte si elektronickou vstupenku do vaší digitální peněženky v chytrém telefonu.

ZOO Liberec

A můžete vyrazit. ELpass vám umožní vstoupit do ZOO, botanické zahrady, Oblastní galerie i Severočeského muzea v Liberci, do Muzea Českého ráje v Turnově a do Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. To vše na jedné vstupence, za jednu cenu.

Verze eLpass mini zahrnuje vstup do zoologické a botanické zahrady za 250 Kč.

Všechny další podstatné informace i možnost zakoupit eLpass získáte zde: elpass.zooliberec.cz

Jsme destinační společnost Krkonose – svazek měst a obcí

Pracujeme pro Krkonose, jejich návštěvníky i obyvatele. Z pověření 39 členských měst a obcí udržujeme rovnováhu mezi zdravým rozvojem regionu, ochranou přírody a atraktivní nabídkou pro cestovní ruch. Budujeme značku a tvář Krkonos u nás i za hranicemi republiky. Určitě jste se s naší prací již setkali. A pokud ne, dovolte nám krátce představit, jaké projekty můžete využít, s jakými se potkáte třeba během vašich výletů nebo jaké přispívají k pozitivním změnám v regionu, ve kterém jsme doma.

6,7 milionu korun na rozvoj regionu

Díky dotacím a grantům čerpáme krajské i státní finanční prostředky, které následně přetavíme v produkty sloužící široké veřejnosti. To nám umožňují členské příspěvky našich obcí a také příspěvky členů Fondu cestovního ruchu. Každou jejich korunu znásobíme šestkrát!

Jaké produkty můžete využít i vy? Mnoho z nich je popsáno na stránkách těchto novin!

Spojujeme zážitek z ryzí přírody s využitím fenoménu krkonošských bud a podporou jejich hospodářů. Putování po hřebenech s noclehy na horských boudách přináší produkt **Opravdové Krkonose**. Více na stranách 8–11 a webu www.krkonose.eu/opravdove-krkonose.

Přinášíme program pro rodiny s dětmi díky razítkovací hře **Pohádkové Krkonose**. Více

na stranách 26–28 a webu www.pohadkove.krkonose.eu.

Podporujeme železniční dopravu na trati Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou v duchu odkazu hraběte Jana Harracha. O produktu **Pojizerský Pacifik** se více dočtete na stranách 30–31 a webu www.krkonose.eu/pojizersky-pacifik.

Zajišťujeme pohodlnou dopravu cyklistům i pěším. Již 21 let koordinujeme provoz letních turistických autobusových linek zvaných **Krkonošské cyklobusy**. Ty propojují pohoří od východu na západ i jeho hřebeny

s podhorskými oblastmi. Svezou pěší i cyklisty s koly a výrazně usnadní pohyb po regionu a plánování výletů. Více na krkonose.eu/krkonosske-cyklobusy.

Podporujeme krkonošské minipivovary jako partner **Krkonošské pivní stezky**. Více na stranách 18 a 19 a webu www.krkonose.eu/krkonosska-pivni-stezka.

Pomáháme s úpravou **běžkařských stop**. V rámci projektu **Krkonoše – lyžařský běžec-ký ráj** pomáháme upravovatelům získávat dotační příspěvky na údržbu běžkařských tras. V Krkonoších je jich kolem 800 km! S výběrem trasy denně poradí naše webové stránky, stejně tak pro vás přes portál www.bilestopy.cz monitorujeme i aktuální upravenost. Více na www.krkonose.eu/aktualni-stav-bezkarskych-stop.

Jsme online!

Pravidelně vylepšujeme a aktualizujeme oficiální webový portál Krkonoš – www.krkonose.eu. Vše o Krkonoších najdete právě tam. Sledujte nás také na Facebooku, Instagramu i TikToku a sdílejte s námi vaše zážitky.

Naše Krkonose – rozhovory z hor

Podcast **Naše Krkonose** pro vás připravujeme již třetí sezonu. Během té doby vzniklo 21 rozhovorů s osobnostmi, které prožívají v Krkonoších své životní příběhy. Každý příběh je jiný, liší se žánrem i zápletkou. Každá osobnost má k horám odlišné pouto. Ale vždy je to pouto silné, nezřídka osudové, které mění dějovou linku. Pojďte se poslechnout nebo zhlédnout upřímné zpovědi. Přijměte jejich pozvání na ojedinělá místa, užijte si vyprávění o významných osobnostech, profesích nebo o specifickém způsobu života.

TO NEJLEPŠÍ Z DRUHÉ SEZONY ROZHovorů

Nejlepší česká výšková horolezkyňe

Soňa Boštíková při expedici Himalaya 8000 v roce 1998 posunula výstupem na Makalu český ženský výškový rekord, který dodnes nebyl překonán. V současnosti se věnuje skialpinismu a také práci pro společnost Namche, kterou spoluvlastní. Jeden z kamenných obchodů této firmy najdete i ve Vrchlabí. Vydejte se v našem podcastu spolu se Soňou na hřebeny Krkonoš na tulených pásech a připomeňte si krásnou bílou zimu.

Není náčelník jako náčelník

V roce 2023 jsme zpovídali hned dva muže, kterým tento titul náleží. S **Pavlem Cingrem**, náčelníkem Horské služby, jsme se setkali u Výrovky, kde právě probíhaly atestační zkoušky psůvodů. Výcvik a samotné zásahy horslužebníků tak byly logicky hlavním tématem rozhovoru.

Jiří Špetla je náčelníkem lanové dráhy na Sněžku. Pová mnoho o její historii a pracovní náplni zaměstnanců lanovky. Pochopíte, že lanovka má svou úlohu i ve chvíli, kdy se na hřebenech ocitnete v nouzi, a že není hlavním problémem přetížení Sněžky.

Po stopách hraběte Harracha

Jméno hraběte Jana Harracha v Krkonoších rezonuje již po století. V posledních dvou letech obzvlášť – rok 2023 byl Rokem

Harrachů, rok 2024 prohlásila Správa KRMAP **Krkonošským rokem Harrachů**, vzhledem k 120. výročí založení první přírodní rezervace na našem území. Jednou z výrazných stop tohoto slavného rodu je bezesporu Krkonošské muzeum v Jilemnici. Poslechněte si rozhovor s jeho emeritním ředitelem, doktorem **Janem Luštincem**. Připomeňte si spolu s ním čnosti slavných šlechticů a okuste velikost hraběte Harracha.

Život na Lesní boudě

Navštivte pravou krkonošskou boudu vysoko nad Pečí pod Sněžkou a poslechněte si, co všechno obnáší žítí na tak odlehlem místě.

48

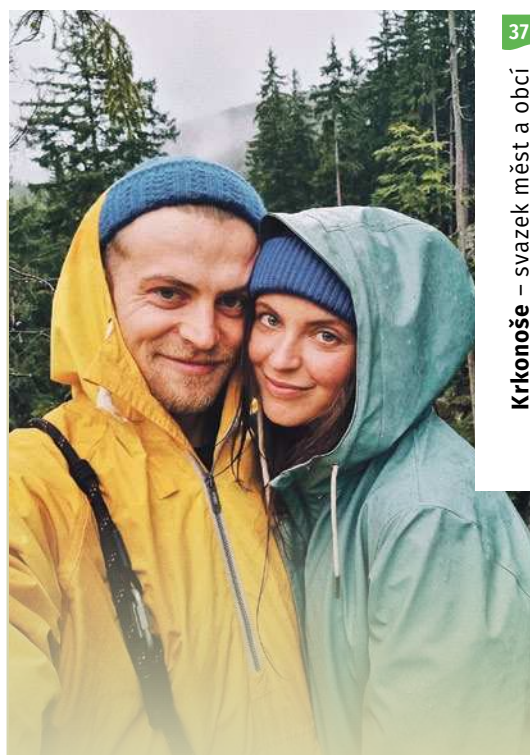
A jak moc se vám může změnit život, když máte úzký vztah s přírodou. **Olga a Michal Kreiplovi** z Lesní boudy vám povypráví o ekofarmě, či obhospodařování luk ve vyšší nadmořské výšce. A v neposlední řadě o lidskosti a kráse bytí, protože právě to manželé Kreiplovi ztělesňují.

Srdcem Poniklé

Kulturní vesnice v Krkonoších, to je Poniklá, vesnice roku 2022 Libereckého kraje. Starosta obce **Tomáš Hájek** vás zavede na nevšední

místa obce, pohovoří o práci starosty i ochotnickém divadle. Zjistíte, že Poniklá je typická čilým spolkovým životem, ale nežije pouze historií, posouvá se stále kupředu. Nové i plánované stavby jsou toho důkazem. A na závěr se také dozvíte, co je pravdy na poudačkách o Ponikléské bábě.

Kdo stojí před a za kamerou

Průvodkyní je slovenská moderátorka **Mária Maťková** (@matkovamay), kterou do hor přivedla láska a postupně tu zapouští své kořeny. Tvorbu podcastů totiž technicky zajišťuje a natáčí její partner, fotograf a influencer **Honza Řeháček** (@kopernikk). Jako umělec je typický schopností zachytit pocit okamžiku a emoce vám dokáže předat i prostřednictvím vzniklých videí. Proto vám doporučujeme podcasty nejen poslouchat, ale ideálně také sledovat a nechat se přenést na místa, která jsou pro zpovídání osobnosti klíčová.

Kde všechny podcasty najdete

Pod názvem Naše Krkonose v aplikaci Spotify a Google Podcasty, nebo ve formě videa na našem YouTube kanále Krkonose Svazek. Odkazy na všechny díly najdete přehledně

zde: www.krkonose.eu/nase-krkonose-rozhovory-z-hor-2023

Další díly rozhovorů pro vás již připravujeme.

Zažijte kouzelnou krkonošskou zimu

Vraťte se k nám v zimě! Zimní dovolená v Krkonoších snoubí zážitek z čisté přírody s dokonalými službami v moderních střediscích. Ráno letíte po manšestru na perfektně upravené sjezdovce, odpoledne projdete liduprázdnou sněhobilou plání lemovanou ojíněnými smrčky za dalekými výhledy. Další den nazujete běžky a rozběhnete se po třpytících se stopách do nejvyšších partií hor, za svěžím vzduchem a teplem horských bud. S dětmi sjedete na saních každý druhý kopec. Před vánicí se schováte do muzeí, dílen a bazénů, prohřejete se v lázních a wellness centrech. Zima v Krkonoších je zkrátka kouzelná a umí se vepsat do srdce i paměti. Přesvědčte se!

Kam na lyže

Přemýšlíte, kam letos na lyže? Není to lehké rozhodování, zvláště potom, co nás poslední zima tak vytréstoala. Tím spíš volte jistotu – nejvyšší české hory s nejstabilnější sněhovou pokrývkou. Naše střediska jsou perfektně vybavena a schopná zajistit vám precizní podmínky počasí navzdory. Využijte jejich zázemí a kvalitní služby.

A to není řeč jen o velkých skiareálech. I ty menší bojují s nepřízní klimatu statečně. Podívejte se, jaká je nabídka jednotlivých areálů a zvolte ten, který nejlépe odpovídá

vaším představám o zimní dovolené.

krkonose.eu/na-lyze-do-krkonos

Čím naplnit rodinnou dovolenou

Zasněžené kopce lákají ke svezení, ať už jezdíte na lyžích, běžkách, bobech, saních, pytlích nebo lopatách. Kde se svezete nejlépe? Který areál je vhodný pro začínající lyžaře anebo kterou stopu zvládne i malý běžkař? Kam za zábavou, nebo kam se schovat, když zrovna není hezky?

Poradíme vám a nabídneme mnoho rodinných zážitků, kterými dovolenou na horách vyladíte k dokonalosti!

krkonose.eu/rodinna-zimni-dovolenav-krkonosich

Pěšky to jde i v zimě

Třpytící se závěje, do kterých se jde zabořit až po pás, sníh křupající pod nohama, sněhobílé výhledy, vodopády proudící pod

ledovou krustou, to jsou zimní Krkonoše. Chcete to všechno objevit na vlastní nohy? Vypravte se na hřebeny pěšky i v zimě, vyberte ale vhodné trasy, buďte opatrní

a ohleduplní k běžkařům či skialpinistům.

Nevstupujte do upravených stop. A pořádně se vybatve!

krkonose.eu/pesky-v-zime

Jak se připravit na zimní túru?

Nezapomínejme, že Krkonoše jsou jediné české hory s vysokohorským rázem a na jejich vrcholcích vládne nehostinná arkticko-alpínská tundra. Počasí se tu mění z minuty na minutu, mraky běží rychle a nezřídka slunečný den zatáhne bílá tma. Navíc – jen na české straně Krkonoš existuje více než 50 lavinových katastrů a stejné množství lavin tu průměrně spadne za zimní sezonu. Zohledněte tato rizika a specifika horského klimatu a dobře se na obojí připravte.

Jak se obléct, co sbalit do batohu, kde získat aktuální informace a jaká pravidla dodržovat, se dozvíte tady: krkonose.eu/jak-se-pripravit-na-zimni-turu

Svobodu i adrenalin nabízejí skialpy

Krkonoše jsou skialpinistickou jedničkou v Čechách. Vydejte se po jejich hřebenových trasách, vychutnejte dlouhé sjezdy do údolí. Tradiční horské boudy nabídnou útočiště na chvíli nebo i na celou noc. Bezpečné zázemí vám umožní naplánovat i vícedenní přechody.

Pozor – Krkonoše jsou ale také pohoří, jehož klima je zrádné a podmínky náročné. Dodržujte pravidla Správy Krkonošského národního parku i pravidla bezpečného pohybu po zimních horách.

Vychutnejte si pocit svobody pohybu v objetí poklidné horské přírody i adrenalin při jízdě ze svahů krkonošských velikánů.

[krkonose.eu/
kam-na-skialpy-v-krkonosich](https://krkonose.eu/kam-na-skialpy-v-krkonosich)

Vstupte do krkonošské bílé stopy

Po krkonošských běžeckých trasách se neběhá pro zdané kilometry, nýbrž s vášní pro daleké výhledy, svobodný pohyb zasněženou krajinou, pro teplý grog na horské boudě... Hory jsou trasami protkané, mějte však na mysli, že se po nich často pohybují i pěší, slouží jako zásobovací cesty pro horské boudy, na kterých se rádi

ohřejete. Jejich stav a úprava tomu odpovídají. Než vyrazíte, ověřte si aktuální upravenost díky datům z roleb a skútrů upravovatelů.

Pokud chcete naběhat kilometry v dokonalé stopě, vyladit styl, nebo se jen po dlouhém dni pořádně protáhnout, vyberte si jeden z precizně upravovaných běžeckých areálů. K tréninkům je využívají i profíci.

krkonose.eu/bezecke-lyzovani

Jaké zkusit zážitky bez lyží

Krkonošskou sněhovou nadílku si můžete užít na mnoho způsobů. A zároveň si zimní dovolenou v Krkonoších naplníte skvělými zážitky i bez nadílky, když vám ji Krakonoš náhodou zase odepřel. Vystoupejte do korun stromů, prosvištěte sáňkařské dráhy, svezte se ve sněhovém i kovovém korytě. Vyrazte pěšky po hřebenových i podhorských trasách. Nebo se schovejte pod střechu – do muzeí, bazénů a kreativních dílen. Poznejte krkonošská řemesla a tradice.

krkonose.eu/zimni-zazitky-bez-lyzi-v-krkonosich

Nezapomeňte na odpočinek a relaxaci

Kdyby žil člověk ve větším souladu s přírodou, vítal by zimu jako období odpočinku. Dopřejte si ho alespoň občas, obzvláště během zimní dovolené. Když se slunce schová za hustá sněhová mračna, vy se schovejte do teplá wellness centra. Když mráz leze za nehty, vy vlezte do horké vířivky nebo sauny. Nechte pro jednu pohorku větrat, lyže stát v koutě a dopřejte tělu péči, kterou si po náročných pracovních a aktivních dnech zasloužíte.

Podívejte se, kde se o vás skvěle postarají nejen v zimě.

krkonose.eu/k-dovolene-v-krkonosich-patri-i-relaxace

ČTENÁŘSKÁ soutěž o ceny

Milí čtenáři, i v letošním čísle novin jsme pro vás připravili tradiční soutěž o hodnotné ceny z Krkonoš.

Pročetli jste celé noviny pečlivě? Pak pro vás bude zodpovězení otázek hračka. Zašlete nám vaše odpovědi a zařadte se tak do slosování o báječné odměny.

Odpovědi zasílejte buď písemně s označením „Čtenářská soutěž o ceny“ na adresu Regionální turistické informační centrum Krkonoše, Krkonošská 8, 543 01, Vrchlabí, ČR, nebo na e-mail: info@krkonose.eu. Nezapomeňte vždy uvést vaše jméno, e-mail a adresu.

Uzávěrka odpovědí: 31. října 2024
Losování výherců: prosinec 2024

Budeme rádi, pokud ke svým odpovědím připojíte zkušenosti z vašeho pobytu v Krkonoších.

OTÁZKY

1. Kolik let v roce 2024 uplyne od vyhlášení první přírodní rezervace na území Krkonoš?
2. Kolik pivovarů propojuje Krkonošská pivní stezka?
3. Ve které krkonošské obci se narodil Václav Vrbata?
4. Kolik výletů nabízí ražítkovací hra Pohádkové Krkonoše?
5. Jaká je celková délka trati Pojizerský Pacifik?

CENY

1. **cena** – Voucher na ubytování pro 2 osoby na 2 noci s polopenzí v hotelu Horizont, Pec pod Sněžkou. Věnuje Hotel Horizont, www.hotelhorizont.cz
2. **cena** – Rodinná vstupenka na Stezku korunami stromů Krkonoše, věnuje Stezka korunami stromů Krkonoše, www.stezkkrkonose.cz
3. **cena** – Publikace Krkonošská tundra, věnuje Správa KRMAP, www.krnap.cz
4. **cena** – Průvodce Krkonoše, věnuje autor Jan Hocek, www.hocek.cz
5. **cena** – batůžek a lahev s logem Krkonoš, věnuje Krkonoše – svazek měst a obcí, www.krkonose.eu

Odesláním odpovědí potvrzujete váš souhlas se zpracováním osobních dat za účelem vyhlášení soutěže a zaslání turistických informací. Více o tom, jak s osobními údaji nakládáme, naleznete na <https://svazek.krkonose.eu/gdpr>. Pořadatel si vyhrazuje právo na změnu cen. Výhry v soutěži nejsou soudně vymahatelné, na Výhru nevzniká právní nárok a není možno místo ní požadovat jiné plnění.

Informační rozcestník

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ INFORMACE O KRKONOŠÍCH

Děkujeme všem, kdo s námi budují značku **Krkonoše**

Zajímá vás, kdo se podílí na rozvoji destinace Krkonoše? Nebo sami podnikáte v našem regionu a rádi byste byli do tohoto procesu také zapojeni? Přesně proto funguje **Fond cestovního ruchu**. Již nyní má naše destinační společnost více než 130 partnerů z řad měst, obcí i podnikatelských subjektů. Bez jejich podpory bychom se neobešli. Děkujeme!

[svazek.krkonose.eu/
clenove-partneri](http://svazek.krkonose.eu/clenove-partneri)

Vše, co potřebujete o Krkonoších vědět, najdete na jediném oficiálním turistickém portále Krkonoš. Hledáte tipy na výlety, trasy, aktuální informace, inspiraci na dovolenou i výlet či materiály ke stažení?

Spolehněte se na web

www.krkonose.eu

Jste v Krkonoších s dětmi?

Využijte náš kompletně připravený program! Zapojte se do razítkovací hry a získajte tipy na výlety pro celou rodinu.

[pohadkove.
krkonose.eu](http://pohadkove.krkonose.eu)

Potřebujete poradit, načerpat **inspiraci na výlety**, koupit suvenýr nebo turistickou vizitku? Krkonošská informační centra jsou tu pro vás.

[krkonose.eu/turisticka-
informacni-centra](http://krkonose.eu/turisticka-informacni-centra)

Chystáte se na túru? Ověřte si díky **webkamerám**, jaké je aktuálně počasí na horských hřebenech či v jednotlivých krkonošských městech a obcích.

krkonose.eu/webkamery

Řešíte dopravu během vašich výletů?

Pomohou vám **Krkonošské cyklobusy**.

Turistické autobusové linky jezdí od konce května do konce září skrz celé Krkonoše i na jejich hřebeny. Podívejte se na aktuální jízdní řády.

[krkonose.eu/
krkonosske-
cyklobusy](http://krkonose.eu/krkonosske-cyklobusy)

Sháníte ubytování? Podívejte se na přehled našich prověřených ubytovatelů. Jejich služby vám můžeme vřele doporučit. Vyberte si, zda to bude horská bouda, hotel, apartmán nebo rodinný penzion.

[krkonose.eu/
ubytovani-v-krkonosich](http://krkonose.eu/ubytovani-v-krkonosich)

Sledujte nás a sdílejte s námi vaše zážitky z Krkonoš

[Krkonoše.eu](https://www.facebook.com/Krkonoše)

[#neznamekrkonose](https://www.instagram.com/neznamekrkonose)

[Krkonoše.eu](https://www.tiktok.com/@Krkonoše)

[Krkonoše Svazek](https://www.youtube.com/Krkonoše)

Evidence: MK CR E 16345, Vydal: Krkonoše – svazek měst a obcí, Zámek 1, 543 01 Vrchlabí. Vydání – duben 2024. Celkový náklad 25 000 kusů. Texty: Alena Cejnarová, Magdaléna Škapová. Spolupracovali: kolektiv Svazku Krkonoše, Správa KRNAP, pracovníci krkonošských turistických informačních center, města a obce Krkonoš. Mapový podklad: Geodézie on-line. Fotografie: archiv Svazku Krkonoše, krkonošská informační centra, Správa KRNAP, města a obce Krkonoš, partneři FCR Krkonoše, Krkonošské muzeum Jilemnice, Muzeum Krkonoš Vrchlabí, Petr Pěnička, Aleš Hnízdo, Martin Plůcha, Crystal Valley, Renáta Koláčná, Jan Řeháček, Jean Marco, Horská služba, Film Poslední závod, Areál Mladé Buky. Zpracování: 2123design. Tisk: mafraprint.cz. NEPRODEJNÉ